

೪. ಜನೇಂದ್ರ ಪಾದವೊಂದೇ ಶರಣು

'ವಿಪುಲಮತಿ, ಜೋರಾಗಿ ಉಯ್ಯಾಲೇನ ತಳ್ಳು. ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ನಾ ಹೋಗುವಂತಿರಬೇಕು. ಮೋಡ ತುಂಬಿದ ಆಕಾಶ ಕೈಗೆ ಎಟುಕುತ್ತಿದೆಯೇನೋ ಅನಿಸಬೇಕು.'

- ಎನ್ನುತ್ತಾ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಕನಕಶ್ರೀ ಉಯ್ಯಾಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೀಟಿದಳು. ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ವಿಪುಲಮತಿ ಉಯ್ಯಾಲೆಯ ಸರಪಳ ಹಿಡಿದು ಮೆಲ್ಲನೆ ತಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೇಳಿದಳು -

'ರಾಜಕುಮಾರಿ, ನಿಮ್ಮಾಚ್ಚೆಯಂತೆ ಉಯ್ಯಾಲೆಯನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ತಳ್ಳಿದೆ ಅನ್ನಿ. ನನ್ನ ಗ್ರಹಚಾರಕ್ಕೆ ಉಯ್ಯಾಲೆಯ ಸರಪಳಗಳು ಅಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ ತಿರುಗಿ ಮಣೆ ಮಗುಚಿದರೆ....'

'ವಿಪುಲಮತಿ ಅಂತ ಅದು ಯಾರು ಹೆಸರಿಟ್ಟರೋ ಏನೋ ಅಲ್ಪಮತಿ ಅಂತ ಇಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು.'

'ಯಾಕೆ ರಾಜಕುಮಾರಿ ?'

'ಅಲ್ಲೆ.... ಎಲ್ಲಾ 'ರೆ' ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿದ್ದೀಯಲ್ಲೆ.... ಅಂಜುಬುರುಕಿ ನಿನ್ನ ಅನುಮಾನದಂತೆ ಏನೂ ಆಗಲ್ಲ. ಜೋರಾಗಿ ತಳ್ಳೆ....'

'ಉದ್ಯಾನವನಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದಾಗಲೇ ಮಹಾರಾಣಿ ಅವರು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ತೂಗಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೇನೋ....'

'ಸರಿ....'

- ಎಂದು ಕೋಪದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ದೂರದಲ್ಲಿ ರತ್ನಮಂಜರಿ ಸರಸರ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡಾಗ 'ಇವಳ್ಯಾಕೆ ಸರಸರ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ' - ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತ ವಿಪುಲಮತಿಯತ್ತ ನೋಡಿದಳು.

'ರಾಜಕುಮಾರಿ ಯಾವುದೋ ದೇಶದ ರಾಜಕುಮಾರನ ಚಿತ್ರಪಟ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ತುರ್ತುಕರೆ ಬಂದಿದೆ.'

ಭೇಡಿಕೆಯ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ರತ್ನಮಂಜರಿ ಅವರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು -

'ರಾಜಕುಮಾರಿ, ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ಈಗಲೇ ಕರೆತರುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿರುವರು.'

'ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರೆ! ಎಲ್ಲಿರುವರು ?'

'ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ. ಮಹಾರಾಣಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಇರುವರು. ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ನರ್ತಕಿಯರು ಇರುವರು.'

'ನರ್ತಕಿಯರೆ! ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಬಂದರು ?' - ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕೇಳಿದಾಗ ರತ್ನಮಂಜರಿ ಹೇಳಿದಳು -

'ಓ... ಹಾಗಾದರೆ ತಮಗೆ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆ ನರ್ತಕಿಯರೂ ಪ್ರಭಾಕರೀ ನಗರದವರಂತೆ. ಬರ್ಬರಿಕಾ ಹಾಗೂ ಚಿಲಾತಿಕಾ ಎಂದು ಅವರ ಹೆಸರು. ಅಸಾಧಾರಣ ಸುಂದರಿಯರು. ಅವರ ಹಾವ, ಭಾವ, ಮೈಮಾಟ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವರು ನಮ್ಮ ನಾಡಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದೇ ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ ಎನ್ನಬೇಕು.'

'ಅಮ್ಮಾ ತಾಯಿ ರತ್ನಮಂಜರಿ, ಆ ನರ್ತಕಿಯರ ವರ್ಣನೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಯಾವಾಗ ನೋಡುವೆನೋ ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಡಿ ಬೇಗ ಹೋಗೋಣ.'

- ಎನ್ನುತ್ತಾ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಕನಕಶ್ರೀ, ವಿಪುಲಮತಿ ಹಾಗೂ ರತ್ನ ಮಂಜರಿ ಯೊಂದಿಗೆ ಅರಮನೆಯತ್ತ ಹೊರಟಳು.

ಮಹಾರಾಜ ದಮಿತಾರಿ ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮತಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಾತ ನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ತುಸು ದೂರದಲ್ಲಿ ನರ್ತಕಿಯರಿಬ್ಬರು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ತಂದೆತಾಯಿಯರನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು. 'ಈ ಉರಿಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದೆ ಯಮ್ಮ.'

- ಎಂದು ದೊರೆ ದಮಿತಾರಿ ಮಗಳನ್ನು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದಾಗ ಕನಕಶ್ರೀ ಏನೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ ತಾಯಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮತಿ ಹೇಳಿದಳು -

'ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ ಹೋಗ್ತಾಳೆ ? ಉಯ್ಯಾಲೆ ಆಡಲೋ.... ? ಮರ ಹತ್ತಿ ಮಾವಿನ ಕಾಯಿ ಕೀಳಲೋ ಹೋಗಿರಾಳೆ. ಮದುವೆ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದರೂ ಹುಡುಗಾಟ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.'

ಹುಸಿಮುನಿಸಿನಿಂದ ಹೇಳಿದಾಗ ದೊರೆ ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ, 'ಲಕ್ಷ್ಮೀಮತಿ, ನಮ್ಮ ಕನಕಶ್ರೀ ಯಾವಾಗಲೂ ನಮಗೆ ಮಗುವೆ ಅಲ್ಲವೆ? ಹುಡುಗಾಟ ಆಡುವ ವಯಸ್ಸು ಆಡಲಿಬಿಡು. ನಿನಗೇಕೆ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು.'

- ಎಂದಾಗ ಕನಕಶ್ರೀ ನಗುತ್ತಾ ತಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಲಕ್ಷ್ಮೀಮತಿ ನಗುತ್ತಾ, 'ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರು ಮಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟರು' ಎಂದಾಗ 'ನಿಜ.... ಲಕ್ಷ್ಮೀಮತಿ, ಕನಕಶ್ರೀಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟೆ, ನೋಡು' ಎನ್ನುತ್ತಾ ರಾಜಕುಮಾರಿಯತ್ತ ನೋಡಿ ಹೇಳಿದ -

'ಮಗು, ಇವರು ಪ್ರಭಾಕರೀನಗರದ ರಾಜನರ್ತಕಿಯರು. ಬರ್ಬರಿಕಾ ಹಾಗೂ ಚಿಲಾತಿಕಾ ಎಂದು ಇವರ ಹೆಸರು.'

'ಅಪ್ಪಾಜಿ ತಮ್ಮ ಕಲಾಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನು ತೋರಲು ಬಂದಿರುವರೆ ?'

'ಮಗಳೇ, ಪ್ರಭಾಕರೀ ನಗರದವರು ತಾವಾಗಿಯೆ ಬರುವಂತಹವರಲ್ಲ.'

'ಅಂದರೆ ಅಪ್ಪಾಜಿ....'

'ಹೀಗೊಂದು ಬಾರಿ ನಾರದರು ನಮ್ಮ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಈ ರಾಜನರ್ತಕಿಯರ ಸೌಂದರ್ಯ, ಕಲಾಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಅಂಥ ಅಪರೂಪದ ವಸ್ತುಗಳು ನಮ್ಮ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರಬೇಕು ಎನಿಸಿತು. ಅವರನ್ನು ಪಡೆಯಲೇಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ದೂತನನ್ನು ಅಟ್ಟಿದೆ.'

'ಓ ಹಾಗಾದರೆ ತಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮ, ಶೌರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿಯೇ ಈ ನರ್ತಕಿಯರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರಬೇಕು, ಅಲ್ಲವೆ ಅಪ್ಪಾಜಿ?'

'ಮಗಳೇ, ಈ ರಾಜನರ್ತಕಿಯರ ನರ್ತನವನ್ನು ನೀನು ನೋಡಬೇಕು. ಒಂದು ಹೆಬ್ಬರಳಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ನರ್ತನ ಮಾಡುವ ಪರಿ ಯಾರನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿಸುವಂಥದು. ಅಂಥ ಅಮೋಘವಾದ ನೃತ್ಯವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನೀನು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ನಮಗೆ.'

'ನಿಮ್ಮ ವರ್ಣನೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಈಗಿನಿಂದಲೇ ನೃತ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಆರಂಭಿಸಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಅಪ್ಪಾಜಿ.'

'ಆ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದೆ ಮಗು.'

'ಹಾಗಾದರೆ ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನಿವರ ಶಿಷ್ಯೆ.'

- ಎನ್ನುತ್ತಾ ನರ್ತಕಿಯರ ಕಾಲಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಾಗ ಅವರೀವರು 'ಸೌಭಾಗ್ಯಪದಪ್ರಾಪ್ತಿರಸ್ತು' ಎಂದು ಹರಸಿದರು.

'ಮಹಾರಾಣಿ, ಈ ನರ್ತಕಿಯರ ವಾಸ್ತವ್ಯಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡು.'

'ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ಇವರು ನಮ್ಮ ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಕಕ್ಷೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ನೃತ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು.'

'ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡು. ನಾವಿನ್ನು ಬರುತ್ತೇವೆ.'

- ಎನ್ನುತ್ತ ದಮಿತಾರಿ ದೊರೆ ತನ್ನ ಕಕ್ಷೆಯತ್ತ ಹೊರಟ. ನರ್ತಕಿಯರು ತಮಗಾಗಿ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದ ಕಕ್ಷೆಯತ್ತ ರತ್ನಮಂಜರಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟರು.

ಮರುದಿನ ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಮಿಂದು ಸರಳವಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ನರ್ತಕಿಯರಿದ್ದ ಕಕ್ಷೆಯ ಬಳಿ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗಾಗಿ ಅವರು ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಹೇಳಿದಳು -

'ಗುರುಗಳು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಯಿತು.'

'ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ನೃತ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಆರಂಭಿಸೋಣವೆ?'

- ಎಂದು ಬರ್ಬರಿಕಾ ಹೇಳಿದಾಗ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಸಮ್ಮತಿಸಿದಳು. ದೇವಶಾಸ್ತ್ರತಿ ಮಾಡಿ ನೃತ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ನಂತರ ಬರ್ಬರಿಕಾ ಚಿಲಾತಿಕಾ ಇಂಪಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾ ಲಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ನರ್ತಿಸ ತೊಡಗಿದರು.

ಗುಣೈಃ ಕುಲಾಬಲಾದಿಬಿರ್ಭುವಿ ವಿಚಿತ್ರ ವಿಶ್ವಾನ್ಯಪಾ-
 ನೈನೋಜಮಪಿ ಲಜ್ಜಯನ್ ಯುವ ವರೋ ವಪುಃ ಸಂಪದಾ |
 ವಿದಗ್ಧವನಿತಾ ವಿಲಾಸ ಲಲಿತಾವಲೋಕಾಲಯಃ

ಕ್ಷಿತೇ ಪತಿರನಂತವೀರ್ಯ ಇತಿ ವಿಶ್ರುತಃ ಪಾತುಪಃ || (೪೬೫-೬೬)

ಅವರು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ತುತಿ ಪದ್ಯ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಎನಿಸಿತು ಕನಕಶ್ರೀಗೆ. ಯಾವ ರಾಜನದೋ ಪರಾಕ್ರಮ, ಶೌರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವ ಸ್ತುತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾದ ಪ್ರಶಂಸೆ ಕನಕಶ್ರೀಯ ತಿಳಿಮನವನ್ನು ಕಲಕಿತು. ಈ ಪ್ರಶಂಸಾಸ್ತುತಿ ಯಾರನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಗರಿಗೆದರಿ ಕೇಳಿದಳು -

'ಗುರುವರ್ಯರೆ, ತಾವು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನು ಯಾರು?'

'ಭದ್ರೆ, ಪ್ರಭಾಕರೀ ನಗರದ ಯುವರಾಜ ಅನಂತವೀರ್ಯನ ಹೆಸರು, ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತವಾದುದು. ವಿದ್ಯೆ, ಬುದ್ಧಿ, ಬಲಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನನಾದ ಅವನು ರಾಜರುಗಳ ಕಿರೀಟಕ್ಕೆ ಚೂಡಾಮಣಿಯಂತಿರುವವನು. ಅವನ ರೂಪೋ ಕಾಮನನ್ನು ಮೀರಿಸಿದ್ದು ಅವನ ಅಸಾಧಾರಣ ಸೌಂದರ್ಯ, ಪರಾಕ್ರಮಗಳು ಯಾರನ್ನೂ ಸಮ್ಮೋಹನಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಹಾಡಿ ಹೊಗಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.'

ಎಂದು ಬರ್ಬರಿಕಾ ಹೇಳಿದಾಗ ಕನಕಶ್ರೀಗೆ ಆ ವೀರಪುರುಷನನ್ನು ನೋಡಲೇಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಕಾಡತೊಡಗಿತು. ಗರಿಗೆದರಿದ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲಾರದೆ ಬರ್ಬರಿಕಾಳನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಕೇಳಿದಳು -

'ನಿಮ್ಮ ಯುವರಾಜರನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದೆ ?'

'ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಏನು ? ಈಗಲೇ ಕರೆತರುತ್ತೇನೆ, ತಾಳು.'

- ಎಂದು ಕಕ್ಷಿಯೊಳಗೆ ಹೋದರು. ಅರೆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಕ್ಷಣವಾದ ತರುಣರಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಕನಕಶ್ರೀ ಬೆರಗಾದಳು. ಕಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿದ ಶಿಲೆಯಂತೆ ಮೌನವಾಗಿ ಆ ಯುವಕರನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಳು.

'ಕನಕಶ್ರೀ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ತರುಣರು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದರು ? ಯಾರು ಇವರು ? ಎಂಬ ಹತ್ತಾರು ಪ್ರಶ್ನೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.'

ಏನೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಮೂಕಗೊಂಬೆಯಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಾ ತರುಣನೊಬ್ಬ ಹೇಳಿದ -

'ಕಲ್ಯಾಣ, ನಾನು ಪ್ರಭಾಕರೀನಗರದ ಅರಸ ಅಪರಾಜಿತ. ಇವನು ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಅನಂತವೀರ್ಯ.'

ಕನಕಶ್ರೀ ಅನಂತವೀರ್ಯನನ್ನೇ ನೋಡಿದಳು. ಬೆಳದಿಂಗಳ ಮೈಬಣ್ಣ, ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಚಂದ್ರನಂತಹ ದುಂಡು ಮೊಗದಲ್ಲಿ ನಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಮಿನುಗುವ ದುಂಬಿಕಂಗಳು. ನಸು ಕೆಂಬಣ್ಣದ ತುಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕಾಡಿಗೆ ಬಣ್ಣದ ಗೀರು ಮೀಸೆ. ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ, ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕೆನ್ನುವಂತಹ ಮುಖ. ಕಾಮದೇವನು ಇವರ ಮುಂದೆ ಕಾಂತಿಹೀನ.

- ಯೊಚಿಸುತ್ತಾ ಮನೋವಿಹಾರದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಪರಾಜಿತ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕಾಗ ಕನಕಶ್ರೀ ಬೆಚ್ಚಿ ಅತ್ತ ತಿರುಗಿದಳು.

'ರಾಜಕುಮಾರಿ, ನಮ್ಮ ಹುಡುಗನನ್ನು ಇಷ್ಟೊಂದು ನೋಡಬೇಡ ದೃಷ್ಟಿಯಾದೀತು.'

- ಎಂದು ಅಪರಾಜಿತ ಹೇಳಿದಾಗ ಕನಕಶ್ರೀಯ ಮುಖಾರವಿಂದ ಓಕುಳಿಯಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿದಂತಾಯಿತು. ನಾಚುತ್ತಾ ಉಂಗುಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನೆಲಕೆರೆಯುತ್ತ ನಿಂತಳು.

'ರಾಜಕುಮಾರಿ, ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಅನಂತವೀರ್ಯ ನಿನಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾದಂತಿದೆ. ಪ್ರೇಮಿಗಳ ಮಿಲನ ತಡವಾಗುವುದು ಬೇಡ. ಬೇಗ ನಮ್ಮ ನಾಡಿಗೆ ಹೊರಡೋಣ. ಸಿದ್ಧವಾಗು.'

- ಅವಸರಿಸಿದಾಗ ಕನಕಶ್ರೀ ಬೆರಗಾದಳು. ಅಪರಾಜಿತನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಮೆಲುಮಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು.

'ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ನಾನೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರಿಗೆ ಪಂಚಪ್ರಾಣ. ಎಂದೂ ನನ್ನ ಬಯಕೆಗೆ ಅಡ್ಡ ಬಂದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮಂಥ ಶೂರಾಗ್ರಣಿಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ.'

'ಕನಕಶ್ರೀ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧ, ಮಮತ್ವ, ಅನುಕಂಪ, ಕರುಣೆ ಯಾವುದೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಪರಮ ಶುತ್ತುಗಳೆಂದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ತಂದೆ ದೊರೆ ದಮಿತಾರಿ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ರಾಜನರ್ತಕಿಯರನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದರು. ಗರ್ವಿಷ್ಯನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಶಾಸ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಭವದೇವತೆಗಳ ಕೃಪೆಯಿಂದ ನರ್ತಕಿಯರ ವೇಷಧರಿಸಿ ಬಂದೆವು. ಆದರೆ ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಅನಂತವೀರ್ಯ ನಿನ್ನ ಮೋಹಪಾಶದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಈ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ರಕ್ತಪಾತವಾಗುವುದು ಬೇಡ. ಗುಪ್ತವೇಷ ಧರಿಸಿ ಹೊರಟು ಬಿಡಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ಇಂಗಿತ.'

-ಎಂದು ಅಪರಾಜಿತ ಹೇಳಿದಾಗ ಕನಕಶ್ರೀಗೆ ಅದು ಸರಿ ಎನಿಸಿತು.

ಕಾಮ-ಪ್ರೇಮಗಳ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ತಂದೆ-ತಾಯಿ, ಬಂಧು-ಬಳಗವೆಂಬ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮಮಕಾರವೆಲ್ಲ ಕೊಚ್ಚಿಹೋಗಿತ್ತು. ಅನುರಾಗ ಕನಕಶ್ರೀಯ ಮೈತುಂಬ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಾಗ, 'ಅನಂತವೀರ್ಯನಿಲ್ಲದೆ ಅರೆಕ್ಷಣವೂ ಬದುಕಲಾರೆ' ಎನಿಸಿತು. ಪ್ರೇಮಪಾಶದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಕನಕಶ್ರೀ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತೊರೆದು ಅನಂತವೀರ್ಯನೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟಳು.

ಅಪರಾಜಿತ, ಅನಂತವೀರ್ಯ ಹಾಗೂ ಕನಕಶ್ರೀ ಸರಸರ ವಿಮಾನವನ್ನೇರಿ ಪ್ರಭಾಕರೀನಗರದತ್ತ ಹೊರಟರು. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಿಮಾನದ ಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳು ಒಂದಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದರಂತೆ

ಬೀಳತೊಡಗಿದವು. ಚೂಪಾದ ಅಂಬುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಕನಕಶ್ರೀ 'ಈ ಬಾಣಗಳು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತಿವೆ?' ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುತ್ತ ಕೇಳಿದಾಗ ಅಪರಾಜಿತ ಹೇಳಿದ -

'ಕನಕಶ್ರೀ, ಹೆದರಬೇಡ. ಧೈರ್ಯವಾಗಿರು. ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಯುದ್ಧ ಅಷ್ಟೆ.'

'ಏನು! ನನಗಾಗಿ ಈ ಯುದ್ಧವೆ? ಯುದ್ಧವೆಂದರೆ ಅಸಂಖ್ಯ ಸಾವು-ನೋವು.'

-ಅಳುತ್ತಾ ಹೇಳಿದಾಗ ಅನಂತವೀರ್ಯ ನಗುತ್ತಾ, 'ದೇವಿ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕನ್ಯೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೆದರುವುದೇ?' ಎಂದಾಗ ಕನಕಶ್ರೀ ಹೇಳಿದಳು -

'ಯುವರಾಜರೇ ಯುದ್ಧವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ನನ್ನ ದೆಸೆಯಿಂದ. ಅಪಾರವಾದ ಹಿಂಸೆಗೆ ನಾನು ಕಾರಣಳಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಇದ್ಯಾವುದೂ ಬೇಡ. ನಾನು ಮರಳಿ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ.'

- ಎಂದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೂ ಕನಕಶ್ರೀಯ ಒಳಮನಸ್ಸು ಅನಂತವೀರ್ಯನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, 'ಈಗೇನು ಮಾಡಲಿ ಸ್ವಾಮಿ, ನೀವೇ ಹೇಳಿ, ಎಂದಳು.

'ಈಗೇನೂ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ. ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊ.'

- ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೆದುವಾಗಿ ಗಲ್ಲಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟಾಗ ಕನಕಶ್ರೀಯ ಮುಖ ಅರುಣ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ, ನಾಚಿ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ಕುಳಿತಳು. ತಗ್ಗಿದ ಮುಖವನ್ನು ಮೆಲುವಾಗಿ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಹೇಳಿದ -

'ಮಂಗಳಾಂಗಿ, ಯಾವುದೇ ಸಾವು ನೋವು ಸಂಭವಿಸದಂತೆ ಧರ್ಮಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ನೀನು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದಿರು.'

'ಅಷ್ಟು ಮಾಡಿ ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ತೊಂದರೆಯಾಗಬಾರದು.'

'ದೇವಿಯವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತಾಗಲಿ.'

- ಎಂದು ಅನಂತವೀರ್ಯ ಹೇಳಿದಾಗ ಕನಕಶ್ರೀ ಕಿಲಕಿಲನೆ ನಕ್ಕಳು. ಅವಳ ನಗುಮೊಗವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ -

'ದೇವಿ, ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಬಹಳ ಬಳಲಿದ್ದೀಯಾ. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಮಲಗಿಕೊಂಡು ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊ.'

- ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹಂಸತೂಲಿಕ ತಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿ, ಸುತ್ತ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿ ವಿಮಾನದ ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದ.

ಅಪರಾಜಿತ ಹಾಗೂ ಅನಂತವೀರ್ಯ ಬಗ್ಗೆ ನೋಡಿದರು. ಭೂಮಿಯ ತುಂಬ ಇರುವೆಗಳಂತೆ ಸಾಲುಗಟ್ಟಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ ಸೈನಿಕರು. ಕುದುರೆಗಳು ಆನೆಗಳು ಮುನ್ನುಗ್ಗಲು ಸಜ್ಜಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ. ರಣರಂಗವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಕನಲಿ ಕೆಂಡವಾದರು. ಒಂದಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹೀಗೆ ಬಾಣಗಳ ಸುರಿಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಬಾಳೆಗಿಡಗಳನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿದಂತೆ ಸೈನಿಕರ ತಲೆಗಳನ್ನು ತರಿದು ಉರುಳಿಸತೊಡಗಿದರು. ಭುವಿಯ ತುಂಬ ಹೆಣದ ರಾಶಿ ತುಂಬಿತು. 'ಇನ್ನೇನು ಅಡೆತಡೆಗಳೇ ಮುಗಿದವು ನಮ್ಮೂರಿನತ್ತಾ ಹೊರ ಡೋಣ' - ಎಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದಮಿತಾರಿ ದೊರೆ ಬಂದು ಆಕಾಶವೇ ತೂತಾಗುವಂತೆ ಕೂಗಿದ -

'ಏ ವಂಚಕರೆ, ನಿಮ್ಮ ಕುಟಿಲ ನೀತಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪತಕ್ಕ ದಲ್ಲ. ನರ್ತಕಿಯರಂತೆ ಬಂದು ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಿರಾ? ಹೇಡಿಗಳು.'

- ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡತೊಡಗಿದ. ಅಪರಾಜಿತ ಹಾಗೂ ಅನಂತವೀರ್ಯ ಅವನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ತುಂಡರಿಸತೊಡಗಿದಾಗ ದಮಿತಾರಿಯ ಕೋಪ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿತು. ಹೆಣದ ರಾಶಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ನಿಂತ ದಮಿತಾರಿಯನ್ನು ಅಸಹಾಯಕತೆ, ಸೋಲಿನ ನೋವು, ಪ್ರತೀಕಾರದ ರೋಚ್ಚು, ಎಲ್ಲವೂ ಮಿಳಿತಗೊಂಡು ಕಾಡತೊಡಗಿದಾಗ, ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲೇಬೇಕೆಂದು ಚಕ್ರವನ್ನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ. ಇನ್ನೇನು ಅನಂತವೀರ್ಯನ ತಲೆಯನ್ನು ತರಿದು ಉರುಳಿಸುವುದು ಎಂದು ಕಾತುರದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವನಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯೊಂದು ಕಾದಿತ್ತು.

ದಮಿತಾರಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಚಕ್ರ, ಅನಂತವೀರ್ಯನ ತಲೆಯನ್ನು ತರಿದಿಕ್ಕದೆ, ಅವನ ಸುತ್ತ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ಅವನ ಬಲಭುಜದ ಬಳಿನಿಂತಿತು.

'ಯಾರಿವರು? ಯಾಕೆ ಹೀಗಾಯಿತು?' ನೂರಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಉದ್ಭವಗೊಂಡು ಸೋಲು, ಹತಾಶೆ, ಏಕಾಂಗಿತನದಿಂದ ಕೂಡಿದ ದಮಿತಾರಿಯ ಎದೆಯನ್ನು ಅನಂತವೀರ್ಯನ ಬಾಣ ಚೂರು ಚೂರಾಗಿಸಿತು. ದಮಿತಾರಿ ಧರೆಗೆ ಉರುಳಿದುದನ್ನು ಕಂಡ ಅಪರಾಜಿತ ಅನಂತವೀರ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದ -

'ಅನಂತವೀರ್ಯ, ಕನಕಶ್ರೀಗೆ ತನ್ನ ತಂದೆ ಸತ್ತುಹೋದನೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಮೊದಲೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಬಿಡೋಣ.'

'ಆಗಲಿ ಅಣ್ಣಾಜಿ.'

- ಎಂದ ಭಾರವಾದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾವುದರ ಪರಿವೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಕನಕಶ್ರೀ ದೀರ್ಘ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಳು. ವಿಮಾನ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಪ್ರಭಾಕರೀ ನಗರದತ್ತ ಹೊರಟಿತು. ಹೀಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ವಿಮಾನ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿತು. ಹೀಗೇಕೆ ವಿಮಾನ ನಿಂತಿತು ಎಂದು ಅಪರಾಜಿತ ಸುತ್ತ ನೋಡುವಾಗ ಮಾನಸ್ವಂಭ, ಸರೋವರಗಳು, ವನಗಳು ಕಂಡವು.

'ಅಣ್ಣಾಜಿ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆ ವಿಮಾನ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟಿತಲ್ಲ!'

'ಅನಂತವೀರ್ಯ, ವಿಮಾನ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾದರೆ ಕೆಳಗೆ ಮುನಿಗಳ ತಾಣವಿರಬೇಕು, ನಡೆ. ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆಶೀರ್ವಾದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರೋಣ.'

- 'ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಆಗಲಿ.'

- ಎಂದ ಅನಂತವೀರ್ಯ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕನಕಶ್ರೀಯನ್ನು ಇಳಿಸಿದ. ತುಸು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದ ಮೂವರು ಮುನಿಗಳ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಧ್ಯಾನ, ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಮುನಿಗಳ ಮುಖ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಮೂವರು ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕುಳಿತರು.

ವಿರಾಗವೇ ಮೈದಳಿದು ನಿಂತಿದ್ದ ಆ ವೀತರಾಗಿ ಬೇರಾರು ಅಲ್ಲ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ತಂದೆ, ಕೀರ್ತಿಧರರೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಕನಕಶ್ರೀಯ ಮೈ ಪುಲಕಿತಗೊಂಡಿತು. ಎದೆ ಸಂತೋಷದ ಗೂಡಾಯಿತು. ತಾತನನ್ನೇ ಎವೆಯಿಕ್ಕಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅವರು ಅವಧಿಚ್ಛಾನಸಂಪನ್ನರಿರಬೇಕೆನಿಸಿತು. ತನ್ನ ಭವಾವಳಿಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲ ಕನಕಶ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಮೊಳೆಯಿತು. ಮೆಲ್ಲನೆ 'ಸ್ವಾಮಿ' ಎಂದಳು.

ಆಗ ಮುನಿಗಳು ಕನಕಶ್ರೀಯ ಇಂಗಿತವನ್ನು ಅರಿತಂತೆ, 'ನಿಸ್ಸಂಕೋಚದಿಂದ ಕೇಳು ಮಗಳೆ?' ಎಂದರು.

'ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಭವದ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸು ಕಾತರಿಸುತ್ತಿದೆ.'

'ರಾಜಕುಮಾರಿ, ನೀನು ಹಿಂದಿನ ಭವದಲ್ಲಿ ವೈಶ್ಯಕುಲದ ದೇವಿಲಹಾಗೂ ಬಂಧುಶ್ರೀಯವರ ಮಗಳಾಗಿದ್ದೆ. ಶ್ರೀದತ್ತ ಎಂದು ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಮಗು. ನಿನಗೆ ಆರು ಜನ ತಂಗಿಯಿದ್ದರು. ಕುರುಡಿ, ಕುಂಟಿ, ಗಿಡ್ಡಿ, ಕುಣೀ, ಕಿವುಡ ಕುಂಟಿಯರಾಗಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ನೀನು ಸುವ್ರತೆ ಎಂಬ ಆರ್ಯಕೆಗೆ ಆಹಾರದಾನ ಮಾಡಿದೆ. ಅವರು ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿದ ಕಾರಣದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಆಹಾರ ಪಥ್ಯವಾಗದೆ ವಾಂತಿ ಆಯಿತು. ನೀನು ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದರ ಬದಲು ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟಿ. ಮಗು ಅಂದು ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟ ಕಾರಣ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು.'

'ಏನು ? ನನ್ನ ತಂದೆ ಮರಣಹೊಂದಿದರೆ ?'

- ದುಗುಡ, ದುಃಖದಿಂದ ಅಳುತ್ತಾ ಅನಂತವೀರ್ಯ ಹಾಗೂ ಅವರಾಜಿತರನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಅವರೇನೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಕನಕಶ್ರೀಯನ್ನು ವಿಮಾನದ ಬಳಿ ಕರೆತಂದರು. ಅವಳು ಮೆಲ್ಲನೆ ವಿಮಾನವನ್ನೇರಿ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು.

ಮನಸ್ಸಿನ ತುಂಬ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ತುಂಬಿಕೊಂಡರು. ಅತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಮಮಕಾರದಿಂದ ಸಾಕಿದರು. ನಡೆದರೆಲ್ಲಿ ನೋಯುತ್ತಾಳೋ ಎಂದು ಮುಚ್ಚಟಿಯಿಂದ ಸಾಕಿದರು. ತನಗೆ ಸಣ್ಣ ನೋವಾದರೂ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಥ ಮಮತಾಮೂರ್ತಿ ತಂದೆಯ ಸಾವಿಗೆ ತಾನೇ ಕಾರಣಳಾಗಿ ಹೋದೆ. ಇನಿಯನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಹೆತ್ತವರನ್ನೇ ಬಲಿ ಕೊಟ್ಟ ನೀಚಿ ನಾನು.'

- ಹಲಬುತ್ತಾ, ಅಳುತ್ತಾ ಹಾಗೆ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಒರಗಿದಳು.

ಮತ್ತೆ ಖಡ್ಗಗಳ ಕಣಲು ಶಬ್ದ, ನೋವಿನ ಚೀರಾಟ, ಮಲಗಿದ್ದ ಕನಕಶ್ರೀಯನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿತ್ತು.

'ಅಯ್ಯೋ... ಮತ್ತೆ ಯುದ್ಧ. ನಾವೆಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ.'

'ದೇವಿ ಹೆದರಬೇಡ, ನಾವು ನಮ್ಮ ನಾಡು ಪ್ರಭಾಕರೀನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಹೊರವಲಯದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕ್ಷಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸದೆಬಡೆಯುತ್ತೇವೆ, ಶಾಂತವಾಗಿರು.'

- ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮುಂಗುರಳನ್ನು ಸವರಿ ಹಣೆಗೆ ಹೂಮುತ್ತನ್ನಿಟ್ಟು ವಿಮಾನದ ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವಾಗ ಅವರಾಜಿತ ತಮ್ಮನನ್ನು ತಡೆದು ಹೇಳಿದ -

'ಅನಂತವೀರ್ಯ, ಕನಕಶ್ರೀ ಎಲ್ಲಾ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ನೊಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಬೇಕು. ಈಗಲೇ ಅವಳನ್ನು ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗು ಇದು ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆ.'

- ಅನಂತವೀರ್ಯನಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡದೆ ರಣರಂಗ ದತ್ತಹೊರಟ.

ಅನಂತವೀರ್ಯನೊಂದಿಗೆ ಕನಕಶ್ರೀ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ನಗುತ್ತಾ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರೂ ಅವಳ ಹೃದಯ ಅರಳಲಿಲ್ಲ. ತುಂಬಾ ಆಯಾಸ ವಾದಂತಾಗಿ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಪರಾಜಿತ ಜೋರಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ 'ಕನಕಶ್ರೀ ಯಾರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ನೋಡು' -ಎಂದ.

ಕನಕಶ್ರೀ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಣ್ಣೆರೆದು ನೋಡಿದಳು. ನೋಡುತ್ತಾಳೆ - ಎದುರಿಗೆ ಸಹೋದರರಾದ ಸುಘೋಷ, ಎದ್ಯುದಂಷ್ಟರು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಕೈಕಾಲುಗಳು ಸರಪಳಿಯಿಂದ ಬಂಧಿಸಿವೆ.

'ಕನಕಶ್ರೀ ಪ್ರೇಮಿಗಳನ್ನು ಅಗಲಿಸಲು ಹೋರಾಡಿದ ನಿನ್ನ ಸೋದರರಿಗೆ ಯಾವ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ನೀನೇ ನಿರ್ಧರಿಸು. ಶಿರಚ್ಛೇದನ ಮಾಡಲಿ ? ಅಥವಾ ಆನೆ ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಎಳೆಸಲಿ ?'

'ಸಾಕು ನಿಲ್ಲಿಸಿ... ನಿಮ್ಮ ಕ್ರೌರ್ಯದ ನುಡಿಗಳನ್ನು'

-ಜೋರಾಗಿ ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದ ಕನಕಶ್ರೀಯ ಕೂದಲು ನವಿರಾಗಿ ಸವರುತ್ತ ಅಪರಾಜಿತ ಹೇಳಿದ-

'ರಾಜಕುಮಾರಿ ಇವರು ಸಂಬಂಧಿಕರೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕ್ಲೇಶ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಶತ್ರುಗಳೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡು'

'ಮಹಾಪ್ರಭು, ಶತ್ರು ಯಾರು ? ಅವರಲ್ಲ, ನಾನೇ ನಿಜವಾದ ಶತ್ರು. ಕಾಮ-ಪ್ರೇಮವೆಂಬ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ವಿವೇಕವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ದ್ರೋಹ ಬಗೆದ ಮಹಾಪಾಪಿ. ನಾನು ನನ್ನ ತಂದೆ, ಸೋದರರು ವೀರಾಗ್ರಣಿಗಳು. ನಾಡಿಗಾಗಿ ಜೀವದ ಹಂಗು ತೊರೆದು ಹೋರಾಡಿದವರು. ಆದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ನಾಡಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾದರು ಏನು ?'

'ದೇವಿ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊ, ಪವಿತ್ರ ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ತಾಯಿ ನಾಡು ತ್ಯಜಿಸಿ ಬಂದಿರುವೆ, ಅಷ್ಟೆ.'

'ಸ್ವಾಮಿ, ಇಂದ್ರಿಯಜನ್ಯವಾದ ಭೋಗಸುಖ ಶಾಶ್ವತವೆಂದು ತಿಳಿದು ಎಲ್ಲರನ್ನು ತೊರೆದು, ಅದರ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬಂದುದರಿಂದ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ನನ್ನದೊಂದು ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು.'

'ವಿನಂತಿ ಅಲ್ಲ, ಆಜ್ಞೆ ಎಂದು ಹೇಳು ಕನಕಶ್ರೀ.'

'ಮಹಾಪ್ರಭು. ನನ್ನ ಸಹೋದರರನ್ನು ಬಂಧವಿಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿ ಅವರ ನಾಡಾದ ಶಿವಮಂದಿರ ನಗರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ.'

'ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆಯಂತೆ ಆಗಲಿ. ಈಗ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊ.'

'ಸ್ವಾಮಿ, ಮನುಷ್ಯನ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ವಿರಾಮ ಎಂಬುದು ಇದೆಯೆ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುವಂತಾಗಿದೆ.'

'ದೇವಿ, ಉದ್ವಿಗ್ನಳಾಗಬೇಡ. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಇದೆಲ್ಲ ಸಹಜ.'

'ಸ್ವಾಮಿ, ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ. ಅಣ್ಣಂದಿರ ಹಿಂಸೆಗೆ ಕಾರಣ ಳಾದೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣ ತಮ್ಮ ಮೇಲಣ ಮೋಹ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಆ ಮೋಹ ಶಾಶ್ವತವೆ ?- ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದೆ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು.'

'ಕನಕಶ್ರೀ ಭಾವಪರವಶಳಾಗ ಬೇಡ. ನಿನಗಾಗಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಚಾತಕದಂತೆ ಚಾಯಾರಿ ನಿಂತಿರುವೆ.'

'ಸ್ವಾಮಿ, ಪ್ರೇಮ, ಪ್ರೀತಿ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನಂತೆ ಸುಂದರ ಹಾಗೂ ಆಕರ್ಷಕ, ಹಾಗೆಯೇ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವೂ ಕೂಡ, ಅಲ್ಲವೆ ? ಈ ಯೌವನ, ರೂಪ, ರಾಜ್ಯ ಸದಾ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಇರುವಂಥದೆ ? ಕ್ಷಣಭಂಗುರವಾದ ಈ ಸುಖದ ಲಾಲಸೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟೊಂದು ಹಿಂಸೆ, ಅನರ್ಥಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಳಾಗಿ ಹೋದೆ ಎಂದು ಪರಿತಪಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕೊನೆಯೆಂದರೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕು.'

'ಅದೇನು ಹೇಳು ದೇವಿ ?'

'ಸ್ವಾಮಿ, ದುಗುಡ, ದ್ವೇಷ, ಮಮತ್ವ, ನೋವು ಎಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಜಿನೇಶ್ವರನ ಪಾದವೊಂದೇ ಶರಣು ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿದೆ ಮನ'

'ಅಂದರೆ...?'

'ನಶ್ವರವಾದ, ಸ್ಥಿರವಲ್ಲದ ಸುಖದ ಹಂಬಲಿಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಶಾಶ್ವತ ಸುಖದಭಿಲಾಷಿಯಾಗಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಶರಣಾಗಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.'

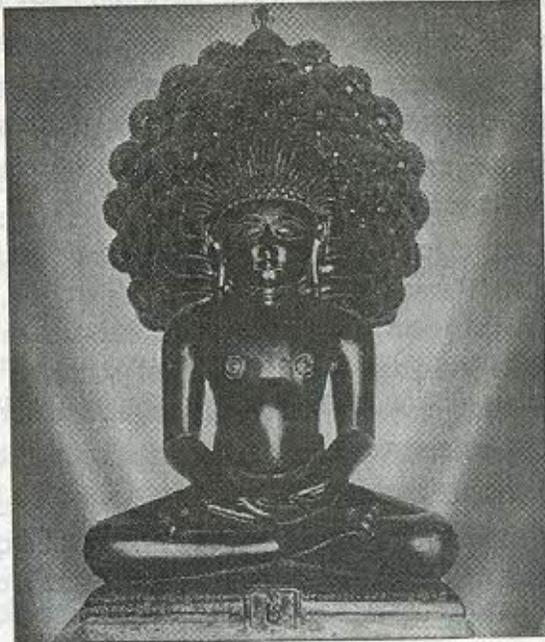
'ದೇವಿ... ನೀನು ಹೇಳುವುದಾದರು ಏನು ?'

'ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನನ್ನು ತಡೆಯಬೇಡಿ, ಹಿಂಸೆ, ನೋವು ನನ್ನ ಮನವನ್ನು ರಾಡಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ತಪಸ್ಸೊಂದೆ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ?'

- ಎನ್ನುತ್ತಾ ಸುಪ್ರಭಾಯೀಕೆಯರಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಉದ್ಯಾನವನದತ್ತ ಹೊರಟಳು.

[ಆಧಾರ : ಮಹಾಪುರಾಣ ಪರ್ವ ೬೨]

೫. ಕಡಡಿದ ಮನ ತಿಳಿಯಾಯಿತು

ಎತ್ತಿನಗಾಡಿ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ನಾಗಶ್ರೀಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅರಳಿದವು. ಭವದೇವ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನಗಳಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. 'ಸದ್ಯ ಬಂದರಲ್ಲ...' ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಗಡಿಬಡಿಯಿಂದ ಕಾಲಿಗೆ ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜಗುಲಿಗೆ ಬಂದಳು.

ವೈಯಾರದಿಂದ ಬಂದ ನಸುಬಿಳುಪಿನ ಪತ್ನಿಯ ಕೆಂಪಡರಿದ ಕೆನ್ನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮೀಸೆಯ ಮರೆಯಲ್ಲೇ ನಗುತ್ತಾ, 'ನೀರು ಹಾಕ್ ಬಾರೆ' ಎಂದ.

ನಾಗಶ್ರೀಯೂ ತುಟಿಯರಳಿಸಿ ಪೊದೆಮೀಸೆಯ ಗಂಡನನ್ನೆ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ಒಡ್ಡಿದ ಬೊಗಸೆಗೆ ನೀರು ಹಾಕಿ ಚೊಂಬನ್ನು ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಒಳಗೆ ಬಂದಳು.

'ಅಂತು ಹೆಂಡತಿ ಅನ್ನೋಳು ಒಬ್ಬಳು ಇದ್ದಾಳೆ ಅಂತ ಈಗಲಾದರೂ ಜ್ಞಾಪಕ ಬಂತಲ್ಲ.'

- ಗಂಡನನ್ನು ಹಂಗಿಸಿ ನುಡಿದಾಗ ಭವದತ್ತ ನೀಲವಾದ ಜಡೆಯನ್ನು ಕೈಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ -

'ಏನು ಮಾಡಲಿ ಚಿನ್ನ ? ವ್ಯಾಪಾರಾಂದ್ರೆ, ಅರಮನೆ ಚಾಕರಿ ಹಂಗಲ್ಲ. ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದ ಸರಕು ಮಾರಾಟ ಆಗುವವರೆಗೂ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರಾಂಗಿಲ್ಲ. ಈ ಬಾರಿ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡ ಆದ್ರೆ ಒಳ್ಳೆ ಲಾಭಾನೆ ಬಂತು.'

'ಹಂಗಾರೆ ನನಗೆ ಒಂದು ಕಾಸಿನಸರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಿ.'

'ಹೆಣ್ಣಿನಾಸೆ ನೋಡು. ಲಾಭ ಬಂತು ಅಂದ ತಕ್ಷಣ ಒಡವೆ ಕಡೆ ಜ್ಞಾನ ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತೆ.'

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಇದ್ದು ಇದ್ದು ಯಾವುದಾದರೂ ಕಡೆ ಜ್ಞಾನ ಹರಿಸಬೇಕಲ್ಲ. ಅವ್ಯಯನ ಹತ್ತ ಇರೋ ಕಾಸಿನಸರದ ಜ್ಞಾಪಕ ಬಂತು. 'ಅಲ್ವೇ ನಾಗಶ್ರೀ... ನಿಮ್ಮ ಅಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು.'

'ಒಬ್ಬಳೇ ಇದ್ದು ಇದ್ದು ಬೇಸರವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಅಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ ಅಂದೊಂಕೆ. ನೀವೇನಾದರೂ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರೆ ಅಂತ ಭಯ.'

'ಭಯ ಪಡಾಕೆ ನಾನೇನು ಹುಲೀನಾ ? ಸಿಂಹಾನಾ ? ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರ್ಮಾ ಇದ್ದೆ.'

'ಅದೆಲ್ಲಾ ಬಾಯಿ ಮಾತು. ಹೋದ ಸಾರಿ ಹೋದಾಗ ಎಂಥ ರಂಪಾಟ ಮಾಡಿದ್ದಿ ?'

'ಏನು ಮಾಡ್ಲಿ ಚಿನ್ನಾ. ನಿನ್ನನ್ನ ಯಾವಾಗ ನೋಡ್ತೀನೋ ಅಂತ ಕಾತರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಾಗ ನೀನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಕೋಪ ಉಕ್ಕೇರಿ ಬಿಡುತ್ತೆ. ಹುಚ್ಚುಹುಚ್ಚನಿಗೆ ಆಡಿಬಿಡ್ತೀನಿ. ಏನು ಮಾಡಲಿ ನಾಗಶ್ರೀ ನಿನ್ನ ನೋಡದೆ ಅರೆಕ್ಷಣಾನು ಇರಲಾರೆ, ಗೊತ್ತಾ ?'

'ಸ್ವಾಮಿ ತಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಊಟಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ.'

'ಹೋ... ಅಮ್ಮಾವ್ರ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದು ಹಾಕಲು ಸಾಧ್ಯವೆ ?'

- ಎನ್ನುತ್ತಾ ಭವದೇವ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬರಲು ಬಚ್ಚಲತ್ತ ಹೊರಟ. ಸ್ನಾನ ಮುಗಿಸಿ ಮಡಿಯುಟ್ಟು ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ್ದಳು.

ಭವದೇವ ದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದವನೆ ನೇರವಾಗಿ ಊಟದ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತಟ್ಟಿಯ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತ.

ನಾಗಶ್ರೀ ತಟ್ಟಿ ತುಂಬಾ ಹೋಳಿಗೆ, ಪಾಯಸ, ಚಿತ್ರಾನ್ನ ಬಡಿಸಿದಾಗ ಭವದೇವನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. 'ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಗಶ್ರೀ ಒಬ್ಬಳೆ. ಯಾರಿ ಗಾಗಿ ಹಬ್ಬದ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದಳು ? ಯಾರು ಬಂದಿರಬಹುದು ?' - ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕೇಳಿದ -

'ನಾಗಶ್ರೀ, ಊರಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ಬಂದಿದ್ದರೆ ?'

'ನೆಂಟರು ಬಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಹಬ್ಬದಡಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾ ?'

'ನಾನು ಇಂಥ ದಿನ ಬರ್ತೀನಿ ಅಂತಾನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮತ್ಯಾಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದೆ ? ಏನೋ ಬಲವಾದ ಕಾರಣವಿರಬೇಕು. ಹೇಳು ಚಿನ್ನಾ.'

'ಇವತ್ತಂತು ತುಂಬ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ದಿನ ಗೊತ್ತಾ ?'

'ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು ? ನೀನು ಹೇಳಿದರೆ ತಾನೆ ಗೊತ್ತಾಗೋದು ?'

'ರೀ ಇವತ್ತು ಮುನಿಗಳ ಆಹಾರ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಯಿತು.'

'ಏನು ! ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಮುನಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದಾರೆಯೆ ?'

'ಹೌದುರಿ ; ನೀವು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಅಂತ ಹೊರಟರಲ್ಲ. ಅದರ ಮಾರನೆ ದಿವಸವೇ ಮುನಿಗಳು ಬಂದರು. ನೀವು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಆಹಾರದಾನಕ್ಕೆ ಮಾಡೋಣ ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ನೀವು ಒಂದು ವಾರವಾದರೂ ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಇವತ್ತು ಮಾಡಿದೆ.'

'ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು. ಮುನಿಗಳು ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಬಂದು ಹನ್ನೆರಡುವರ್ಷ ಆಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು.'

- ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಭವದೇವನ ಗಂಟಲು ಕಟ್ಟಿದಂತಾಯಿತು. ಕಣ್ಣಂಚಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಚಿಮ್ಮಿತು. ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೂರಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ನಾಗಶ್ರೀ ಆತಂಕದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು -

'ಯಾಶ್ರೀ ? ಏನಾಯ್ತು ?'

'ಯಾವುದೋ ಹಳೆ ನನಪು. ಈಗ ಕೆದಕಿದರೆ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಜಾಗರಣೆ. ಊಟ ಮುಗಿಸು. ಬೇಗ ಮಲಗೋಣ.'

'ಅಬ್ಬಬ್ಬ ! ಮನುಷ್ಯನ ಅವಸರ ನೋಡು.'

-ನಗುತ್ತಾ ನಾಗಶ್ರೀಯೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಳು.

ಊಟ ಮುಗಿಸಿ ದಂಪತಿಗಳಿಬ್ಬರು ತಾಂಬೂಲ ಮೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಕುಳಿತರು.

'ರೀ...'

'ಏನೇ ?'

'ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ್ದು. ಶಿವದೇವಿಗೆ ಹೂವು ಮುಡಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರವಿದೆಯಂತೆ. ನೀವು ಬಂದಮೇಲೆ ಬರ್ತೀನಿ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದೆ.'

'ಸರಿ. ಯಾವಾಗ ಹೋಗಬೇಕು ?'

'ನೀವು ಬರೋದಿಲ್ಲಾ ?'

'ಪಕ್ಕದೂರಿನಿಂದ ಸರಕು ಬರುವುದಿದೆ. ನೀನು ಹೋಗಿ ಬಾ.'

'ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಮ್ಮದು ಇದ್ದಿದ್ದೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮಲಗಿದಳು.

ಬೆಳಗಾಯಿತು. ನಾಗಶ್ರೀಗೆ ತವರು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ಸಡಗರ. ಬೇಗ ಬೇಗ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗಾಡಿ ಬಂದಿತ್ತು. ನಾಗಶ್ರೀ ಪತಿಗೆ ಹೇಳಿ ತವರುಮನೆಗೆ ಹೊರಟಳು.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭವದೇವ ಒಬ್ಬನೇ. ಊಟ ಮುಗಿಸಿ ತಾಂಬೂಲ ಮೆಲ್ಲುತ್ತ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ. ಒಡನಾಟಕ್ಕೆ ಮಡದಿಯಲ್ಲದೆ ಬೇಸರವಾಗತೊಡಗಿತು. ಮಾತಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತ ರಸ್ತೆಯುದ್ದಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣಾಡಿಸತೊಡಗಿದ. ತನ್ನ ಮನೆಯ ಕಡೆ ಅಭಿನಂದನ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡಾಗ ಭವದೇವನಿಗೆ ನಿಧಿ ಸಿಕ್ಕಷ್ಟು ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯಲು ಒಬ್ಬ ಸಿಕ್ಕನೆಂದು ಸಂತಸಪಡುತ್ತ ಅವನು ಹತ್ತಿರ ಬರುವುದನ್ನೇ ಕಾಯತೊಡಗಿದ. ಅವನು ಮನೆಯ ಬಳಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, 'ಬಾರೋ ಅಭಿನಂದನ ಬಾ' - ಎಂದು ಕೂಗಿದ.

'ಓ... ಭವದೇವ. ಯಾವಾಗ ಬಂದೆಯೋ ಊರಿಗೆ ?'

- ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅಭಿನಂದನ ಜಗುಲಿಯೇರಿ ಭವದೇವನ ಪಕ್ಕ ಕುಳಿತ.

'ನಿನ್ನೆ ಬಂದೆ ಕಣೋ'

-ಎಂದಾಗ ಅಭಿನಂದನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲತ್ತ ನೋಡಿ, ಹುಸಿನಗೆ ನಗುತ್ತಾ 'ಮನೆಯವರು ಎಲ್ಲೋ ?' ಎಂದ

'ನಮ್ಮನೆಯವಳಾ ? ತವರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ ಕಣೋ'

'ಹಾಗಾದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇನಾ ? ಊಟ ಮಾಡಿದಾ ?'

'ಓ... ಆಗಲೆ ಆಯ್ತು. ಒಬ್ಬನೇ ಬೇಸರವಾಯ್ತು ಹಾಗೆ ಕುಳಿತ.'

'ಲೋ... ಭವದೇವ ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಮುನಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದಾರಲ್ಲ ಅವರು ಯಾರು ಅಂತ ಗೊತ್ತಾಯ್ತು ?'

'ಅವರನ್ನ ನಾನು ನೋಡೇ ಇಲ್ಲ.'

'ನಿಮ್ಮಣ್ಣ ಭಗದತ್ತ ಅಂತೆ. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದ ಮುಂಚೆ ಮುನಿಸಂಘ ಬಂದಾಗ ಅವರ ಜೊತೆ ಹೋಗಿದ್ದ ನಿಮ್ಮಣ್ಣಾನೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಅಂತ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದರು ಕಣೋ.'

'ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣಾನಾ !'

ಮನದ ತುಂಬಾ ನೆನಪುಗಳು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣಾಲಿಗಳು ತುಂಬಿ ಬಂದವು. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಹೀಗೆ ಊರಿಗೆ ಮುನಿಸಂಘವೊಂದು ಬಂದಿತ್ತು. ಆಗ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರವಚನ ಕೇಳಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಣ್ಣ ಭಗದತ್ತನೂ ಅಮ್ಮನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿದೆ. ಅದೇನಾಯ್ತೋ, ಏನೋ ಭಗದತ್ತ ಆಟಕ್ಕೆ ಬರುವುದೇ

ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಮುನಿಗಳ ಜೊತೆನೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದ. ಅವರ ಕಮಂಡಲು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಅಮ್ಮ ಅಳುತ್ತಾ, ಬೈಯುತ್ತಾ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಮನಗೆ ಬರ್ಮ ಇದ್ದ. ಕೊನೆಗೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹೋಗುವಾಗ ಭಗದತ್ತನು ಅವರ ಜೊತೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟ. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತೊರೆದು ಹೋಗುವ ಮನಸ್ಸಾದರೂ ಹೇಗೆ ಬಂತೋ....? ಏನೋ.....? ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನೋಡಲ್ಲ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಹೋಗಲಿ ಈಗಲಾದರೂ ಅವನನ್ನು ನೋಡುವ ಯೋಗ ಕೂಡಿ ಬಂತಲ್ಲ.'

'ಲೋ... ಭವದೇವ ಕಲ್ಪು ಕುಂತಂಗೆ ಕುಳಿತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀಯಲ್ಲೋ...'

ಅಭಿನಂದನ ಅಲುಗಿಸಿ ಕೂಗಿದಾಗಲೆ ಇಹಲೋಕದ ಗಮನ. ಕಣ್ಣಂಚಿನಲ್ಲಿ ಒಸರಿದ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೇಳಿದ -

'ಏನಿಲ್ಲವೋ.... ಅವತ್ತು ನಮ್ಮಮ್ಮ ಅತ್ತಿದ್ದು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂತು.'

'ಆಗಿದ್ದೆಲ್ಲ ಆಗಿಹೋಯಿತು. ಯಾವುದೂ, ಮರಳಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಹೇಗೂ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣವಾ ?'

'ಅವರನ್ನ ನೋಡಬೇಕು ಅಂತ ನನಗೂ ಆಸೆ ಆಗ್ತಾ ಇದೆ. ನಡಿ ಹೋಗೋಣ.'

-ಅಂತ ಮೇಲೆದ್ದ. ಇಬ್ಬರೂ ಸರಸರ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ಮಾವಿನ ತೋಟದ ಬಳಿ ಬಂದರು. ಮುನಿಗಳು ಮಾವಿನ ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಧರ್ಮದ ವಿಷಯವನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಂಚಿನ ಕಂಠ. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತನ್ನತ್ತ ಸೆಳೆಯುವಂಥ ಮಧುರತೆ ತುಂಬಿದ ದನಿ. ಆ ತುಂಬುದನಿಯನ್ನು ಕಿವಿಗಳ ತುಂಬ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಜನಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕುಳಿತರು.

ಭವದೇವ ಮುನಿಗಳನ್ನೇ ತದೇಕ ಚಿತ್ತನಾಗಿ ನೋಡಿದ. ನಡು ವಯಸ್ಸಿನವರಾದ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಮೂಗಿನ ಮಾಟ ಎಲ್ಲವೂ ತನ್ನ ಅಣ್ಣ ಭಗದತ್ತನೆಂದೇ ಸಾರಿ ಹೇಳುವಂತಿದ್ದವು. ಅಂದಿನ ಅಂಜುಕುಳಿ ಭಗದತ್ತನಲ್ಲಿ ? ಇನ್ನೊಬ್ಬರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದುದು ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿದೆ. ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತಡವರಿಕೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಮಾತುಗಳು ಪುಂಖಾನು ಪುಂಖವಾಗಿ ಹೊರಬರುತ್ತಿವೆ. ಕೇಳುಗರನ್ನು ಸಮ್ಮೋಹನಗೊಳಿಸುವಂಥ ದನಿ.

ಆ ಭಾಷೆ ಶೈಲಿ, ಅಬ್ಬಚ್ಚು ಮುನಿಧರ್ಮ ಭಗದತ್ತನಲ್ಲಿ ಎಂಥ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯ ತಂದಿದೆ ಎಂದುಕೊಂಡು.

ಮುನಿಗಳ ಪ್ರವಚನ ಮುಗಿದುದೇ ಭವದೇವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೊರಟರು. ಭವದೇವನೂ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಲು ಅವರ ಬಳಿ ಹೋದ. ಮುನಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತರು. ಭವದೇವ ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿಸುವರೇನೋ ಎಂಬ ಒಳಮನಸ್ಸಿನ ಆಸೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನೇ ನೋಡಿದ. ಮುನಿಗಳು ನಿರ್ಲಿಪ್ತರಾಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹರಸುವಂತೆ 'ಧರ್ಮಲಾಭವಾಗಲಿ' ಎಂದು ಹರಸಿ ತಮ್ಮ ಕುಟೀರದತ್ತ ಹೊರಟರು. ತಲೆ ಬೋಳಾದಂತೆ ಮನಸ್ಸು ಬೋಳಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಬಂಧುಬಳಗವನ್ನೆಲ್ಲ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮಾಡಿರುವ ಮಹಾಮುನಿ ಆಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡು ಮನೆಯತ್ತ ಹೊರಟ.

'ಇನ್ನು ಮುನಿಗಳ ಪ್ರವಚನಕ್ಕೆ ಹೋಗಲೇ ಬಾರದು.' ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಹೊತ್ತು ಸರಿದಂತೆ ಮನಸ್ಸಿನಾಳದಲ್ಲಿ ಮುನಿಗಳ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಚಡಪಡಿಕೆ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲಾರದೆ ಅವನಿಗರಿವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರವಚನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಭವದೇವನಿಗೆ ಸಂಸಾರದ ವಿಚಿತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಜುಗುಪ್ಸೆ ಮೂಡತೊಡಗಿತು. ಅವನಿಗರಿವಿಲ್ಲದೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ನಿರ್ಲಿಪ್ತತೆಯ ಆಗರವಾಗತೊಡಗಿತು.

ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕಾರು ದಿನ ಕಳೆಯಿತು. ಭಗದತ್ತ ಮುನಿಗಳು ಮುಂದಿನ ಊರಿಗೆ ಹೊರಡುವ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದರು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ಭವದೇವನಿಗೆ ತಾನೂ ಅಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಮೊಳೆಯಿತು. ಎಂದಿನಂತೆ ಭವದೇವ ಪ್ರವಚನ ಕೇಳಲು ಬಂದಾಗ, ಮುನಿಗಳು 'ಭವದೇವ' ಎಂದರು.

'ಇಂದಿನವರೆಗೂ ತಾನಾರು ? ತನಗೂ ಅವರಿಗೂ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮುನಿಗಳ ಬಾಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಸರು ! ಅಬ್ಬ ಜೀವನ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು, ತಾನನ್ನು ಧನ್ಯ' - ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೇಳಿದ -

'ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಬೇಕು.'

'ಭವದೇವ, ಈ ಸಂಸಾರದ ಪರಿಭ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯಭವ ದೊರಕುವುದೇ ದುರ್ಲಭ. ಅನಾನಾಯಾಸವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ಗಾಜಿನ ತುಂಡೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ಬಿಡಬೇಡ.'

ಮುನಿಗಳ ಮಾತು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಭವದೇವ ಅವರನ್ನೇ ಓಳಿಓಳಿ ನೋಡಿದ. ರಾಗ-ದ್ವೇಷ ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರಗಳಿಲ್ಲದ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಮುಖ. ಅವರ ಮಾತು ತಾನು ಕೇಳಬೇಕು ಎನಿಸಿ, 'ಸ್ವಾಮಿ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು. ಹೇಳಿ ಸ್ವಾಮಿ.' - ಎಂದ.

'ಭವದೇವ, ಜೀವಿಗೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದೇ ದುಃಖಕರವಾದುದು. ಮುಪ್ಪು, ರೋಗ ಸದಾ ಅವನನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತವೆ. ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ದುಃಖಕರವಾದ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುವ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸು.'

'ಸ್ವಾಮಿ, ತಮ್ಮ ಆಣತಿಯಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ. ಹೇಳಿ.'

'ಭವದೇವ, ಮಡದಿ, ಮನೆ, ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲ ಭವ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಸುಳಿಗಳಂತೆ. ಒಮ್ಮೆ ಆ ಮೋಹ ಪ್ರಪಂಚದ ಬಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದರೆ ಪಾರಾಗುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಅಶಾಶ್ವತವಾದ ಸಂಸಾರ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಆಸೆ ಬಿಟ್ಟು ಶಾಶ್ವತ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಯಮವನ್ನು ಗ್ರಹಣಮಾಡು.'

ಭವದೇವ ಮುನಿಗಳನ್ನೇ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ನೋಡಿದ. ನಿರ್ಲಿಪ್ತತೆ, ವೀತ ರಾಗತೆಯ ಭಾವಗಳು ಮುನಿಗಳ ಮೊಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ತೊಳಲಾಡುವ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವುದು ಮಾತ್ರ ಅವರ ಉದ್ದೇಶ ಎನಿಸಿತು.

ಆದರೂ ಭವದೇವನ ಮನದಲ್ಲಿ ಮಡದಿ ನಾಗಶ್ರೀ ಸುಳಿದಾಡಿದಳು. ಅವಳ ಸರಸ ಸಲ್ಲಾಪಗಳು ನೆನಪಾದಾಗ ಮನಸ್ಸು ತುಸು ವಿಚಲಿತಗೊಂಡಿತು. ಆದರೂ ರಾಗರಂಜಿತ ಸಂಸಾರ ಉಪಾದೇಯವಲ್ಲ. ಹೇಯವಾದುದು. ಅದನ್ನು ಬಯಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸಂಸಾರದ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕುವುದು ಬೇಡ ಎಂಬ ಚಿಂತನದ ಮಂಥನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ವಿರಾಗವೆಂಬ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಲು ಭವದೇವನ ಮನವೆಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರ ಹದವಾಗಿದೆ ಎಂದರಿತು ಹೇಳಿದರು -

'ಭವದೇವ, ಭವದಲ್ಲಿ ಭಾರ್ಯೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಪಾಶದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿರುವ ಜೀವವು ಆತ್ಮ ಹಿತವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ? ಆಕೆಯ ಮೋಹವನ್ನು ಬಿಡು. ಹಿತವಾದ ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣದತ್ತ ಚಿಂತಿಸು.'

ಹದವಾಗಿದ್ದ ಭವದೇವನ ಮನೋಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮುನಿಗಳ ಉಪದೇಶ ಭದ್ರವಾಗಿ ಬೇರೂರಿತು. ರಾಗ-ಮಮತ್ವಗಳು ಕರಗತೊಡಗಿದಾಗ ಸಂಸಾರದ ಅನಿತ್ಯತೆ ವಿಜೃಂಭಿಸತೊಡಗಿತು. 'ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರವೇ ತನ್ನ ಪರಮಗುರಿ' ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದವನೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಳೆ ಹುಲ್ಲಿನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಮುನಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟನು.

ಅಪಾರವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಡದಿ ನಾಗಶ್ರೀ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ, ಅನಿತ್ಯಳು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವಳ ಮೇಲಣ ಮೋಹವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ. ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ. ಹೀಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಕಳೆಯಿತು. ಭವದೇವ ಮುನಿಗಳು ಅಪಾರ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರು.

ದಿಗಂಬರ ಮುನಿಗಳಾದ ಭವದೇವರು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತ ಧರ್ಮೋಪದೇಶ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಹೀಗೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತ ಮೊದಲಿದ್ದ ಊರಿಗೆ ಬಂದರು. ತಮ್ಮ ಊರಿನಿಂದ ಎಂಬ ಮೋಹ ಮೆಲುವಾಗಿ ಭವದೇವರ ಎದೆಯನ್ನು ತಟ್ಟಿದಾಗ, ಹಿಂದೆಯೇ ಮಡದಿ ಎಂಬ ಭೂತದ ಮೋಹ ಕಾಡಿತು. 'ಅಂದು ತಾನು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳದೆ ಕೇಳದೆ ತೊರೆದು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಈಗ ಅವಳು ಹೇಗಿದ್ದಾಳೋ ? ಏನೋ ?' - ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ಅವಳ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಮನಸ್ಸು ಹಾತೊರೆಯತೊಡಗಿತು.

ಹೀಗೆ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಮಡದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ಸುವ್ರತಾರ್ಯಿಕೆಯರು ಹಾಗೂ ಅವರ ಶಿಷ್ಯೆಯರು ಮುನಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಲು ಬಂದರು.

ಆರ್ಯಕಾಗಣವು ಭವದೇವ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕುಳಿತರು. ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿಯಾರು ಎಂದು ಕಾತುರದಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಆರ್ಯಿಕೆಯರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಕೇಳಿದರು -

'ಈ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಾಗಶ್ರೀ ಎಂಬ ಶ್ರಾವಕಿ ಇದ್ದಳು. ತಮಗೆ ಆಕೆಯ ಪರಿಚಯವೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ ?'

ಮುನಿಗಳ ಮಾತು ಕೇಳಿದಾಗ ಸುವ್ರತಾರ್ಯಿಕೆಯರಿಗೆ ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯ ಆಯಿತು. ಸಾಂಸಾರಿಕ ಸುಖವನ್ನೆಲ್ಲ ತ್ಯಜಿಮಾಡಿ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದು ಹನ್ನೆರಡು

ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಕಾಲ ಧ್ಯಾನ, ತಪದಲ್ಲಿ ಲೀನನಾದವರಿಗೆ ಮನೋದಾರ್ಡ್ಯತೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮುನಿಚರ್ಯೆ ನಡೆಸಿದರೂ ಮೋಹವಿಜಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ವ್ಯಥೆ ಪಟ್ಟರು. ರಾಗದ ಬಾಣ ನಾಟುವ ಮುನ್ನವೇ ವಿರಾಗದ ಬಾಣ ನಾಟುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಮುನಿಜೀವನಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗದಂತೆ ಅದು ಸುಲಲಿತಾಗಿ ಸಾಗಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಣವತಿ ಎಂಬ ಆರ್ಯಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳಿದರು -

'ಆರ್ಯಿಕೆಯವರೇ, ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ನನಗೊಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆನಿಸುತ್ತಿದೆ.'

'ಅದೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಅಮ್ಮಾಜಿ.'

'ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಸರ್ವಸಮೃದ್ಧನೆಂಬ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಇದ್ದನಂತೆ. ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದಾರುಕನೆಂಬ ಸೇವಕನಿದ್ದನಂತೆ. ಒಮ್ಮೆ ದಾರುಕನ ತಾಯಿ ಬಲವಂತವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಊಟ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟ ಎಂಜಲನ್ನವನ್ನು ಮಗನಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿದಳಂತೆ. ಒಂದೆರಡು ತುತ್ತು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ದಾರುಕನಿಗೆ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿ ವಾಂತಿ ಮಾಡಿದನಂತೆ. ಆ ವಾಂತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬಳಿದು ಒಂದು ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಬೇರೆಡೆ ತೆಗೆದಿಟ್ಟಳಂತೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ದಾರುಕನಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಹಸಿಯ ತೊಡಗಿತು. ಆಗ ತಾಯಿಯನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಏನಾದರೂ ಕೊಡು ಎಂದಾಗ ವಾಂತಿಯ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನೇ ಮುಂದಿಟ್ಟಳಂತೆ. ವಾಂತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ದಾರುಕನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತೊಳಸಿದ ಹಾಗೆ ಆಗಿ ಮತ್ತೆ ಹೊರಟು ಹೋದನಂತೆ.'

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆರ್ಯಿಕೆಯೊಬ್ಬರು ಮೆಲುವಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು -

'ಅಮ್ಮಾಜಿ, ಒಮ್ಮೆ ವಾಂತಿ ಮಾಡಿದ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆ ? ತ್ಯಾಜ್ಯದ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಅದು ಹೊರಬಂದ ಮೇಲೆ ಅದು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ತ್ಯಾಜ್ಯವೇ ಅಲ್ಲವೆ ?'

'ನೀವು ಹೇಳುವುದು ಸರಿ. ಭಾವಸಂಯಮಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ವಸ್ತುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಲೂ ಬಾರದು ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಸುಖ ವಮನದಂತೆ ಸದಾ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾದುದು.'

- ಎಂದಾಗ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಗಿತ್ತು. ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲಾಗದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಆರ್ಯಿಕೆಯರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಲಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತರು.

'ಮನುಷ್ಯ ಎಂಥ ಅಜ್ಞಾನಿ ನೋಡಿ ಫಲಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಸಂಪದ್ಧರಿತವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಹಾರಣ್ಯದ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಹುಲಿ ಮುಂತಾದ ಕ್ರೂರ ಮೃಗಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿ ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದಾಗ ವೈದ್ಯನೊಬ್ಬ ಬಂದು ಉಪಚರಿಸಿ ಯೋಗ್ಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದಾಗಲೂ ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ ಹೇಳಿ, ಆರ್ಯಿಕೆಯವರೆ.'

'ನಿಜ ಅಮ್ಮಾಜಿ ನೀವು ಹೇಳುವುದು. ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಈ ಮಹಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆಂಬುದು ದೊಡ್ಡ ಬಾವಿಯಿದ್ದಂತೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಜೀವಿ ಕಷ್ಟಾಯಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಹದಿನೆಂಟು ದೋಷಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ಬಳಲು ತ್ತಾನೆ. ಗುರುಗಳು ತಮ್ಮ ಹಿತೋಪದೇಶದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಶೃಂಖಲೆಯಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕುತ್ತೇನೆ ಎಂದರೆ ಯಾರು ತಾನೆ ಉದ್ಧರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಹೇಳಿ ?'

'ಆರ್ಯಿಕೆಯವರೇ ತಮ್ಮ ಯೋಚನೆ ಸರಿಯಾದುದು. ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವವೆಂಬ ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ಬಿಸಾಡಿ ಲೌಕಿಕ ಸುಖವೆಂಬ ಗಾಜಿನ ತುಂಡಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿದಂತಾಗುವುದು. ದ್ರವ್ಯಸಂಯಮಿಗಳಾದರೆ ಸಾಲದು. ಭಾವಸಂಯಮಿಗಳೂ ಆಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಶ್ವಾನ ಅಮೇಧ್ಯಕ್ಕೆ ಆಸೆಪಟ್ಟಂತಾಗುವುದು.'

'ಅಮ್ಮಾಜಿ, ದುರ್ಲಭವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವವನ್ನು ಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ತಮ್ಮ ಆಶಯವಲ್ಲವೆ ?'

ಸುವ್ರತಾರ್ಯಿಕೆ ಹಾಗೂ ಗುಣವತಿ ಆರ್ಯಿಕೆಯವರ ಸಂವಾದ ಭವದೇವ ಮುನಿಗಳ ಮೋಹ ತುಂಬಿದ ಮನವನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಿತ್ತು.

ಛಿ... ತನ್ನಿಂದ ಮುನಿಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಪಚಾರವಾಯಿತು. ಹೇಯವೆಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದ ಮಡದಿಯ ಮಮತ್ವ ತನ್ನನ್ನು ಕಾಡಿದ್ದೇಕೆ ? ಎಂದು ಸ್ವಯಂ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ತೊಡಗಿದಾಗ ಭವದೇವ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಗಿತ್ತು. ಮೋಹ, ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ ಎಲ್ಲವೂ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕರಗಿ ಮಂಕಾಗಿದ್ದ ವಿರಾಗದ ಜ್ಯೋತಿ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ಮಿನುಗತೊಡಗಿತು.

ಆರ್ಯಿಕೆಯರು ಮುನಿಗಳನ್ನೇ ನೋಡಿದರು. ಮುನಿಗಳ ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಹದ ಸೆಲೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮುಖ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ವೀತರಾಗತೆಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಉತ್ತಮ ಸಂಯಮಧಾರಿಗಳಾದ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಯಾವ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ರಾಗವೂ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಲಾರದು ಎಂದರಿತ ಆರ್ಯಿಕೆಯರು ನಾಗಶ್ರೀಯನ್ನು ಮುನಿಗಳಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಸಿದರು.

ನಾಗಶ್ರೀಯನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಮುನಿಗಳು ವಿಚಲಿತರಾಗಲಿಲ್ಲ. ವೀತರಾಗ ಭಾವದಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹರಸುವಂತೆ ಅವಳನ್ನೂ ಹರಸಿದ್ದರು.

[ಆಧಾರ : ಮಹಾಪುರಾಣ ಪರ್ವ ೭೬]

೬. ಹರಿಯಿತು ಮೋಹ ಸಂಕಲೆ

ಕುಣಿಯುವ ಹೆಜ್ಜೆ. ಅರಳುವ ಕಂಗಳು, ಫಲಫಾಲಿಸುವ ಅಲತಿಗೆ ಹೆಜ್ಜೆದ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಾಲ್ಕು. ದಂತವರ್ಣದ ಬಳಕುವ ನಡುವಿನ ಸುಂದರಿಯ ನರ್ತನದ ಹಾವಭಾವಗಳು ದಂಡಮಹಾರಾಜನನ್ನು ಅಮಲಿಗೇರಿಸಿತ್ತು. ಯಾವಾಗ ಆ ನರ್ತನಸುಂದರಿಯನ್ನು ಅಲಂಗಿಸುವನೋ ಎಂದು ದಂಡ ಮಹಾರಾಜನ ತೋಳು ತಹತಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವ ಪಹರೆದಾರ ಒಳಗೆ ಬಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ, 'ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ಎಂದಾಗ ದಂಡಮಹಾರಾಜನ ರಂಗುರಂಗಿನ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಭಂಗ ಬಂದು ಕೂಗಿದ.

'ಏನಯ್ಯ?'

'ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಸೇನಾಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಮಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.'

'ಪ್ರಧಾನಿಗಳು, ಸೇನಾಪತಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಪರಿಚ್ಛಾನ ಬೇಡವೆ? ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಸಮಯ ಕಳೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರರಂತೆ ಬಂದಿರುವರು. ಅವರನ್ನು ಈಗ ಭೇಟಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಡಬೇಕು.'

- ಹೀಗೆ ರತಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಮಗ್ಗಲು ಹೇಳಿದರೆ, ಕರ್ತವ್ಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಮಗ್ಗಲು 'ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಾರದು' ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿತು. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಯಾವುದೋ ತುರ್ತು ಕಾರ್ಯವಿರಲೇಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡು ಮಂತ್ರಣ ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತನಗಾಗಿ ಕಾಯುವಂತೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ.

ದಂಡರಾಜನಿಗೆ ಮದಿರೆಯ ಮತ್ತಿನಿಂದ ತಲೆ ಭಾರವಾಗಿತ್ತು. ಶೀತಲ ವಾದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ ತೊಳೆದಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಯೆನಿಸಿತ್ತು. ಬಾಯಿ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿ ಮದಿರೆಯ ವಾಸನೆ ಬಾರದಿರಲೆಂದು ಕಸ್ತೂರಿ ಮಿಶ್ರಿತ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಮೆಲ್ಲತ್ತ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಂತ್ರಣ ಸಾಲೆಯತ್ತ ಹೊರಟ. ದೃಢವಾದ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಲಾರದೆ ತೂರಾಡುತ್ತ ಆಗಮಿಸಿದ.

ಪ್ರಧಾನಿಗಳು, ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಮಹಾರಾಜನಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತ ಕುಳಿ ತಿದ್ದರು. ದೊರೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತ ಎದ್ದು ನಿಂತರು. ದಂಡಮಹಾರಾಜ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, 'ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ' ಎಂದ. ಮಂತ್ರಿ ಹಾಗೂ ಸೇನಾಪತಿಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಮೇಲೆ, 'ನೀವು ಬಂದ ಕಾರಣ?' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ.

'ಮಹಾಪ್ರಭುಗಳು ಅವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದುದಕ್ಕೆ ಮನ್ನಿಸಬೇಕು.'

'ಅದೆಲ್ಲಾ ಔಪಚಾರಿಕದ ಮಾತಿರಲಿ. ಬಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳಿ.'

'ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ಗುರ್ಜರ ನಾಡಿನವರು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬರಲು ಸಜ್ಜಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಬೇಹುಗಾರರಿಂದ ತಿಳಿಯಿತು. ತಮಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ನಡೆಯುವ ವಿಚಾರ ನಮ್ಮದು.'

'ಓ... ಇಷ್ಟು ಸಣ್ಣವಿಷಯಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಹೆದರಿ ಬಂದಿರಾ?'

'ಸ್ವಾಮಿ, ಗುರ್ಜರ ನಾಡು ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ನಾಡು. ಉದಾಸೀನ ಸಲ್ಲದು.'

'ಪ್ರಧಾನಿಗಳೇ, ನಾವು ಲೌಕಿಕ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಸನ್ಯಸನ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಯುವರಾಜರೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಯಾವ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಬಳಿ ಬರಲೇಬೇಡಿ.'

ಪ್ರಧಾನಿ ಹಾಗೂ ಸೇನಾಪತಿಗಳಿಗೆ ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲಾಗದೆ ಮುಖ ಮುಖ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಗೊಂಬೆಗಳಂತೆ ಕುಳಿತರು.

ಮದಿರೆ-ಮಾನಿನಿಯರ ಒಡನಾಟದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವ ಮಹಾರಾಜ ಯಾವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕ ಸನ್ಯಸನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಎನಿಸಿತು. ಕರ್ತವ್ಯ, ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾಯವಿಡು ಎಂದರಿ ವಾದಾಗ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ನಗು ಬಂದಿತ್ತು. ರತಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇ ತೇಲಾಡುವ ಮಹಾರಾಜರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಯುವರಾಜರಲ್ಲೇ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದರಾಯಿತು - ಎಂದುಕೊಂಡು ಪ್ರಧಾನಿ ಹಾಗೂ ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಯುವರಾಜರ ಅರಮನೆಯತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದರು.

ಯುವರಾಜ ಮಣಮಾಲಿ ಶಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿಸಿ ಆಗತಾನೆ ಕೆಕ್ಕೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ. ಪ್ರಧಾನಿಗಳು, ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಸರಸರ ಅವರಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ,

ಪ್ರಧಾನಿ ಹಾಗೂ ಸೇನಾಪತಿಗಳು 'ಯುವರಾಜರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ' ಎಂದು ಗೌರವ ತೋರಿಸಿ ನಿಂತರು.

'ಆಶ್ಚರ್ಯ ! ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯ ! ನಾಡಿನ ಚುಕ್ಕಾಣಿಗಳು ಬಂದಿರುವುದು ನನ್ನ ಸೌಭಾಗ್ಯದ ಸಂಗತಿ. ದಯಮಾಡಿ ಆಸನ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.'

ಯುವರಾಜನ ಸವಿನಯ ನುಡಿಗಳಿಗೆ ಮಾರು ಹೋದ ಮಂತ್ರಿ ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಮಾತನಾಡಲಾರದೆ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರೆದ ಶಿಲ್ಪದಂತೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತರು.

'ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬರಲು ಕಾರಣ ತಿಳಿಯ ಬಹುದೆ ?'

'ಯುವರಾಜರೆ, ಗುರ್ಜರ ದೇಶದವರು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಲು ಸಜ್ಜಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ಬಂದಿದೆ.'

'ಓ... ಹಾಗಾದರೆ ಗಾಯ ದೊಡ್ಡದಾಗುವ ಮುನ್ನವೇ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿಬಿಡಬೇಕು. ಸೇನಾಪತಿಗಳೇ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದ ಬಲ ಹೇಗಿದೆ ?'

'ಯುವರಾಜರೆ, ಅವರದು ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಂಗ್ರಹವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಿಲ್ಲ. ಅಶ್ವಸೇನೆ ಗಜಸೇನೆಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಪೋಷಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸೊರಗಿವೆ.'

ಯುವರಾಜ ಮಣಮಾಲಿ ಒಂದೆರಡು ಕ್ಷಣ ಯೋಚಿಸಿ ಹೇಳಿದ -

'ಸೈನ್ಯ ಅಷ್ಟು ಶಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಮುಖಾಮುಖಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟ.'

'ಹಾಗಾದರೆ'

'ಮಂತ್ರಿಗಳೇ... ಹೇಗೂ ನಮ್ಮ ನಾಡು ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡು ಶತ್ರು ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳತೇನೋ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.'

'ಯುವರಾಜರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮೆಚ್ಚತಕ್ಕದ್ದೆ. ಹೇಗೂ ಶತ್ರು ಸೈನಿಕರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳು ಅವರಿಚಿತ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ನಡೆದರೆ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿ ಓಡುವುದು ಖಂಡಿತ, ಅಲ್ಲವೇ ಸೇನಾಪತಿಗಳೆ.'

'ನಿಜ. ನಿಜ. ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಅದೇ ರೀತಿ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.'

'ಆ... ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳೇ, ಇಂದಿನ ಯುದ್ಧದ ಸಾರಥ್ಯ, ನನ್ನದು.'

'ಅದಾಗದು ಯುವರಾಜರೆ, ತಾವು ನಾಡಿನ ಜ್ಯೋತಿ. ಸದಾ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ದಯವಿಟ್ಟು ತಾವು ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಬರಬಾರದು.'

ಸೇನಾಪತಿಗಳ ಮಾತಿಗೆ ಮಣಮಾಲಿ ಗಹಗಹಿಸಿ, ನಗುತ್ತ ಹೇಳಿದ -

'ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯಾದಾಗ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮುಂದೂಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಆ ಮಾತೆಲ್ಲ ಬೇಡ. ಸೇನೆಯ ಮುಂದಾಳತ್ವವನ್ನು ನಾನು ವಹಿಸಬೇಕು, ಅಷ್ಟೆ.'

'ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತಾಗಲಿ.'

ವಿದೇಶದವರಿಗೂ ಮಣಮಾಲಿಗೂ ಘೋರ ಯುದ್ಧವಾಯಿತು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಣಮಾಲಿಯೇ ಗೆದ್ದಿದ್ದ. ಜಯಮಾಲೆ ಮಣಮಾಲಿಯ ಕೊರಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದಾಗ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲ ಸಂತೋಷದಿಂದ ವಿಜಯೋತ್ಸವ ಆಚರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಊರ ತುಂಬ 'ಮಣಮಾಲಿಯ ಮೆರವಣಿಗೆ ನಡೆಯಿತು. ರಸ್ತೆಗಳ ಇಕ್ಕಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಜನರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಕಾಶವೇ ತೂತಾಗುವಂತೆ, 'ಉಘೆ...ಉಘೆ' ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಸಂಭ್ರಮ-ಸಡಗರ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು.

ವಿಜಯೋತ್ಸವದ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದವನೆ ತಂದೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಅರಮನೆಯತ್ತ ಹೊರಟ. ದಂಡಮಹಾರಾಜ ಅಸ್ವಸ್ಥನಾಗಿ ಮಲಗಿರುವುದು ತಿಳಿದಾಗ ದುಗುಡದಿಂದ ದಾಪುಗಾಲು ಹಾಕುತ್ತ ತಂದೆಯ ಬಳಿ ಬಂದವನೇ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕೇಳಿದ.

'ಅಪ್ಪಾಜಿ ಹೇಗಿದ್ದೀರಾ ಈಗ ? ಅರಮನೆ ವೈದ್ಯರು ಬಂದಿದ್ದರೆ ? ಔಷಧಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರಾ ?'

'ಅಬ್ಬಬ್ಬ ಅಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಉತ್ತರಿಸುವಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ ಮಗು.'

- ಎಂದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕರು. ಮಹಾರಾಜನೂ ನಗುತ್ತ ಕೇಳಿದ -

'ಗೆದ್ದು ಬಂದುದು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷವಾಯ್ತು. ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ವಶಪಡಿಸಿ ಕೊಂಡ ಆಭರಣ ಹಾಗೂ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೋಶಾಗಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದೆ ತಾನೆ?'

'ಆಭರಣಗಳು... ಯಾವ ಆಭರಣಗಳು ಅಪ್ಪಾಜಿ?'

'ಶತ್ರು ಸೈನಿಕರದು. ಸೋತವರ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆ?'

'ಅಪ್ಪಾಜಿ, ಶತ್ರುಗಳಾದರೇನು? ಮಿತ್ರರಾದರೇನು? ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡುವುದು ತಪ್ಪಲ್ಲವೆ?'

'ಮೂರ್ಖ! ನಮ್ಮ ಭಂಡಾರ ಸದಾ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ ಕೊಳ್ಳಿ ಹೊಡೆಯಲೇ ಬೇಕು. ಅದು ರಾಜಧರ್ಮ.'

'ಅಪ್ಪಾಜಿ, ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವುದು ಅಹಿಂಸಾತತ್ವಕ್ಕೆ ಅವಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿದಂತಾಗಲಿಲ್ಲವೆ? ಯಾವ ನಾಡಿನ ರಾಜನಾದರೇನು ಅವನು ಮಾನವಧರ್ಮದ ಪ್ರತೀಕನಾಗಿರಬೇಕು.'

'ನಿನ್ನ ಮಾನವಧರ್ಮದಂತೆ ನಡೆದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಖಜಾನೆ ಸದಾ ಬರಿದಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಹೋಗಿ ನೋಡು ಭಂಡಾರ ಹೇಗೆ ಚಿನ್ನ-ವಜ್ರ ವೈಷ್ಣೋಯಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದೆ, ಎಂದು.'

ಮಣಿಮಾಲಿ ಮರುಮಾತನಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತ. ದಂಡಮಹಾರಾಜ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅರಸನಾಗಿ ಸದಾ ಭೋಗಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದ. ನಾಡಿನ ಆಡಳಿತವೆಲ್ಲ ಮಣಿಮಾಲಿಯ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರ ನಡೆಯತೊಡಗಿತು.

ಅತೀವ ಭೋಗ ಸುಖದಿಂದ ದಂಡರಾಜನ ಆರೋಗ್ಯ ದಿನೇ ದಿನೇ ಕುಸಿಯತೊಡಗಿತು. ಹೀಗೆ ಉಲ್ಬಣಗೊಂಡ ರೋಗದಿಂದ ದಂಡರಾಜ ಇಹ ಲೋಕವನ್ನು ತೊರೆದ. ಲೋಕವನ್ನು ತೊರೆದ ತಂದೆಯ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಣಿಮಾಲಿ ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದ. ಅವನ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಡವರಿಗೆ ಧನಕನಕಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡು ಕೋಶಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಹೇಳಿದ.

ಮರುದಿನ ಮಣಿಮಾಲಿ ಮಿಂದು ಮಡಿಯುಟ್ಟು ದಾನ ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಅರಮನೆಯ ಪ್ರಾಂಗಣಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಡವೆ ವಸ್ತ್ರಗಳಾಗಲಿ, ಹಣವಾಗಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಣಿಮಾಲಿಯ ಕಣ್ಣು ಕಿಂಪಾದವು.

"ಕೋಶಾಧಿಕಾರಿಗಳೆ, ಹಣ, ಆಭರಣ, ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದ್ದೆನಲ್ಲ."

-ಎಂದು ಅಬ್ಬರಿಸಿದಾಗ ಕೋಶಾಧಿಕಾರಿ ನಡುಗುತ್ತ ಹೇಳಿದ -

'ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ. ಕೋಶಾಗಾರದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸರ್ಪವೊಂದು ಕುಳಿತಿದೆ. ಯಾರನ್ನೂ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಸುಳಿಯಲು ಬಿಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬಿಚ್ಚಿದ ಹೆಡೆ, ಬುಸುಗುಟ್ಟುವಿಕೆ ಎಂಥವರ ಎದೆಯನ್ನೂ ನಡುಗಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಖಜಾನೆಯಿಂದ ಧನಕನಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ.'

'ಆ ಸರ್ಪ ಎಷ್ಟು ದಿವಸದಿಂದ ಇದೆ?'

'ದೊಡ್ಡ ಮಹಾರಾಜರ ನಿಧನವಾದ ದಿನದಿಂದ.'

ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯ! ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಜತನದಿಂದ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿರುವ ಆ ಸರ್ಪವನ್ನು ನಾನೂ ನೋಡಬೇಕು.

- ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕೋಶಾಗಾರದ ಕಡೆ ಹೊರಟ.

ಮಣಿಮಾಲಿ ಕೋಶಾಗಾರದ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಬಂದಾಗ ಸರ್ಪ ಹೆಡೆಬಿಚ್ಚಿ ಕುಳಿತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮಣಿಮಾಲಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬುಸುಗುಡದೆ ಹೆಡೆ ಯಾಡಿಸುತ್ತ ತೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿತು. ತಲೆಯಾಡಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಹಾವನ್ನು ನೋಡಿ, ಅದು ಏನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಭಂಡಾರದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆಯ ಹೋದಾಗ ಹಾವು ರೋಷದಿಂದ ಬುಸುಗುಟ್ಟಿತು. ಮಣಿಮಾಲಿಯೂ ಹೆದರಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದ.

ನಾಡಿನ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಣ ಬೇಕು. ಆದರೆ ಭಂಡಾರದಿಂದ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆ ಸರ್ಪವನ್ನು ಓಡಿಸುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದೇ ಮಣಿಮಾಲಿಯನ್ನು ಕೊರೆಯತೊಡಗಿತು.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಚಾತುರ್ಮಾಸದ ಆಚರಣೆಗಾಗಿ ಮುನಿಗಳು ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ತಂಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಅವಧಿಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನರೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ, ಅವರಿಂದಲೇ ಹಾವಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ. ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅವರ ಪಾದದ ಬಳಿ ಕುಳಿತ. ಅವನ ಮ್ಲಾನವಾದ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಮುನಿಗಳು -

'ಮಣಿಮಾಲಿ, ಯಾವುದೋ ಗಾಢವಾದ ಚಿಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊರೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

‘ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ಅವಧಿಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನರಾದ ತಮಗೆ ಅರಿಯದ ವಿಷಯ ಯಾವುದಿದೆ ?’

‘ಮಣಿಮಾಲಿ, ಆ ಸರ್ಪದ ವಿಷಯ ತಾನೆ ಕೊರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ?’

‘ಹೌದು ಗುರುಗಳೆ, ಹಗಲುರಾತ್ರಿ, ಆ ಸರ್ಪದ ಚಿಂತೆಯೆ ಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗದ ಹೊರತು ಭಂಡಾರದ ನಿಧಿಯನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಹಣವಿಲ್ಲದೆ ಜನಕಲ್ಯಾಣಕಾರ್ಯ ಸಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೋಚುತ್ತಿಲ್ಲ.’

‘ಮಣಿಮಾಲಿ, ಆ ಸರ್ಪ ಯಾರೆಂದು ಕೊಂಡೆ. ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಜೀವ ವೆಂದರೆ ನಿನಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗಬಹುದು.’

ಮಣಿಮಾಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ‘ಇದು ನಿಜವೇ ಸ್ವಾಮಿ’ - ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಮುನಿಗಳು ಹೇಳಿದರು -

‘ಮಣಿಮಾಲಿ, ನಿನ್ನ ತಂದೆ ದಂಡರಾಜನಿಗೆ ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಅತಿ ಮೋಹ. ಆ ಅತೀವ ವ್ಯಾಮೋಹವೇ ಸರ್ಪವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಕಾಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ.’

‘ಅಯ್ಯೋ... ಇದೆಂಥ ವಿಪರ್ಯಾಸ. ಮನುಷ್ಯ ಭವ ದೊರೆಯುವುದೇ ದುರ್ಲಭ. ಪುಣ್ಯಪ್ರದವಾದ ಅಂಥ ಜನ್ಮವನ್ನು ಧನರಾಗಿಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತೀರ್ಯಕ್ ಭವದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳುವಂತಾಯಿತಲ್ಲ.’

‘ಮಣಿಮಾಲಿ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಸಂಚಿತವಾದ ಕರ್ಮದ ವೈಚಿತ್ರ್ಯ. ಈಗಲೂ ಕಾಲ ಮಿಂಚಿಲ್ಲ. ಅಸ್ಥಿರವಾದ ಧನ ಕನಕ ಸಂಸಾರದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ತಿಳಿಹೇಳು. ಆಸೆ, ಮೋಹದಿಂದ ಪರಿತ್ಯಕ್ತನಾಗಿ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ರತ್ನತ್ರಯಗಳ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುವತ್ತ ಮನವನ್ನು ತಿರುಗಿಸು.’

‘ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ, ಸ್ವಾಮಿ.’

- ಎಂದವನ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸರಸರ ಅರಮನೆ ಕೋಶಾಗಾರದ ಬಳಿ ಬಂದ.

ಎಲ್ಲೋ ಇದ್ದ ಸರ್ಪ ಬುಸುಗುಡುತ್ತ ಬಾಗಿಲಬಳಿ ಬಂದು ಹೆಡೆಯಾಡಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿತು. ಮಣಿಮಾಲಿ ಅಂಜದೆ, ಅಳುಕದೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಮೆಲ್ಲನೆ ‘ಅಪ್ಪಾಜಿ’ - ಎಂದ.

ಆಗ ಸರ್ಪವೂ ಬುಸೆನ್ನದೆ ಹಡೆಯಾಡಿಸುತ್ತ ಮಣಿಮಾಲಿಯನ್ನೇ ಮಿಕ್ಕಿಮಿಕ್ಕಿ ನೋಡಿತು. ಆಗ ಮಣಿಮಾಲಿ ಹೇಳಿದ -

‘ಅಪ್ಪಾಜಿ ಈ ಜಗತ್ತು, ಜಗತ್ತಿನ ಸುಖವೆಲ್ಲ ಶಾಶ್ವತವೆಂದು ತಿಳಿದು ಸದಾ ಅದರಲ್ಲೇ ತನ್ಮಯರಾಗಿ ಹೋದಿರಿ. ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳಿ. ದಯೆ, ಕರುಣೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತು ಧನಕನಕಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಿ ಹೊಡೆದು ಭಂಡಾರವನ್ನು ತುಂಬಿದಿರಿ. ಆ ಸಂಪತ್ತು ತಮ್ಮ ಈ ಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತೆ ? ಅಪ್ಪಾಜಿ ಯಾವುದೂ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ. ಐಶ್ವರ್ಯ, ಮಡದಿ, ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲ ಆಯಾಯಾ ಪರ್ಯಾಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು, ಅಷ್ಟೆ. ಭವ ಭವಕ್ಕೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಸಂಬಂಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲವೆ ? ಅಪ್ಪಾಜಿ, ಮೋಹ ವೆಂಬುದೇ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಭವಭವಕ್ಕೂ ಹರಿಯುವುದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದೀರಿ. ಇನ್ನಾದರೂ ಆ ಸಂಪತ್ತಿನ ಆಸೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ. ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕದತ್ತ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಿ.’

ಸರ್ಪ ಮಣಿಮಾಲಿ ಹೇಳುವುದನ್ನೇ ತನ್ಮಯಚಿತ್ತನಾಗಿ ಕುಳಿತು ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಕಂಗಳು ಅಲ್ಲಾಡದೆ ಅವನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವು.

‘ಅಪ್ಪಾಜಿ, ವಿಷಯಸುಖವೆಂಬುದು ವಿಷವೃಕ್ಷದಂತೆ. ವಿಷಯಸೇವನೆ ಎಷ್ಟೇ ಸಿಹಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರ ಫಲ ವಿಷಯುಕ್ತವಾಗಿರುವುದು. ಅಪ್ಪಾಜಿ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಸುಣ್ಣಗಳ ಮಿಶ್ರಣದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗುವ ಅರುಣರಾಗದ ತಾಂಬೂಲದಂತೆ ಭೋಗೋಪಭೋಗಗಳ ಸಾಮಗ್ರಿಯಿಂದ ಅನುರಾಗ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಕೊಂಡ ಜೀವ ಕರ್ಮಗಳ ಸಂಕಲಿಯಿಂದ ಬಂಧಿತನಾಗಿ ಸಂಸಾರದ ತಿರುಗಣೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವನು. ಅಪ್ಪಾಜಿ, ವಿಷಫಲಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಮೋಹವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸು. ಮಿಥ್ಯಾತ್ವವನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವವನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡು.’

ಮಗ ಮಣಿಮಾಲಿಯ ಮಾತುಗಳು ಸರ್ಪದ ಹೃದಯದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟಿತ್ತು. ತಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಯಿತು. ಇಂದ್ರಿಯಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಪದ ಹೊರೆಯನ್ನೇ ಹೊತ್ತೆನಲ್ಲ ಎನಿಸಿತು. ಲೋಭಕಷಾಯದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾಗಿ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕದ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿತು. ವಿಷಯಾ ಸಕ್ತಿಯಪೊರೆ ನವಿರಾಗಿ ಕಳಚತೊಡಗಿತು. ಧನಮೋಹ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕರಗ ತೊಡಗಿತು. ಧರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡುತ್ತಾ ಹೋದ ಹಾಗೆ ಈ ಶರೀರ, ಈ ಸಂಪತ್ತು, ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ಎಲ್ಲ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಮಿಂಚಿ ಕ್ಷಣಕಾಲದಲ್ಲಿ

ಮರೆಯಾಗುವಂಥದು ಎಂಬ ಭಾವ ಸರ್ಪದಲ್ಲಿ ಮೊಳೆತಾಗ ಸಂಪತ್ತಿನ ಮಮಕಾರ ಕ್ಷಯವಾಗತೊಡಗಿತು. ಸ್ಥಿರವಾದ ಮೋಕ್ಷಸುಖದತ್ತ ಅದರ ಚಿಂತನೆ ಹರಿದಾಗ ಆಹಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರದತ್ತ ಚಿಂತನೆ ಹರಿಸಿತು. ಹೀಗೆ ಧರ್ಮಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಮಹರ್ಥದೇವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿತು.

[ಅಧಾರ: ಮಹಾಪುರಾಣ ಪರ್ವ ೫]

2. ಸಹನೆಯಿರಲಿ, ಅಸಹ್ಯ ಪಡಬೇಡ

ಹಸಿವಿನಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ತೊಳಸುತ್ತಿತ್ತು. ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ವಾಂತಿ ಉಮ್ಮಳಿಸಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಧಿಮಿಗುಡುತ್ತಿದ್ದ ತಲೆಯನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡ ಗೌತಮ ಹಾಗೆ ಚರಂಡಿಯ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ. ಕಣ್ಣುಂಬ ನೀರು ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮೆಲುವಾಗಿ ಬಿಕ್ಕಳಿಸುತ್ತ, ಆಗಾಗ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಡವಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕಣ್ಣೊರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ.

'ಛಿ ಎಂಥ ಕೆಟ್ಟ ಹಸಿವಪ್ಪ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ತಾನೆ ಮದುವೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದ ಅನ್ನ, ಖೀರು, ಪಾಯಸ ಎಲ್ಲಾ ತಿಂದಿದ್ದೆ. ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿರಿಯೋ ಹಾಗೆ ತಿಂದಿದ್ದರೂ ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆ ಕೂಡ ಕಳೆದಿಲ್ಲ. ಆಗಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಹಸಿವು. ದೇವರೇ ಇಂಥ ರೋಗ ಯಾಕಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟಿ ?'

- ಎಂದು ಅಳುತ್ತಾ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ನೋಡತೊಡಗಿದ. ಗೌತಮನ ತಲೆ ಕೆದರಿದ ಹತ್ತಿ ಬುಟ್ಟಿಯಂತಾಗಿತ್ತು. ಕೂದಲಿನ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣ ಕಾಣದಷ್ಟು ಸೀರುಗಳು ನೆಯ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಹೇನುಗಳಂತೂ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡು ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ, ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಡಿತ ತಡೆಯಲಾರದೆ ಗೌತಮ ಪರಪರನೆ ತಲೆ ಕೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಉಗುರ ತುದಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಹೇನನ್ನು ಕುಕ್ಕುತ್ತಾ ಉದ್ಯಾನವನದತ್ತ ಹೊರಟ.

ಹತ್ತಾರು ಜನರು ಬಂದು ಹೋಗುವ ಸ್ಥಳ. ಯಾರಾದರೂ ಏನಾದರೂ ತಿಂಡಿ ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡಾರೆ. ಭಗಭಗನೆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಹಸಿವು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಕಡಿಮೆ ಆಗಬಹುದೆಂಬ ಆಶಾಭಾವನೆ ಹೊತ್ತು ಉದ್ಯಾನವನದ ಕಡೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದ. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯಾರೋ, 'ಲೋ... ಗೌತಮ' ಎಂದು ಕೂಗಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಏಳಿಂಟು ಹುಡುಗರು ನಗುತ್ತಾ ಕೇಕೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ದಾಪುಗಾಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಗೌತಮನ ಕೈಕಾಲು ನಡುಗತೊಡಗಿತು. 'ಅಯ್ಯೋ... ದೇವರೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಏಟು ತಿನ್ನಬೇಕೋ... ಎಲ್ಲ ನನ್ನ ಕರ್ಮ' - ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಒಸರಿದ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಮುದುಡಿ ನಿಂತ.

ಆ ಹುಡುಗರು ಗೌತಮನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದವರೇ, 'ಅವನ ಕೂದಲು ಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗಾಡಿ ಅಬ್ಬರಿಸಿದರು -

'ಲೋ... ಗೌತಮ ನಿನ್ನೆಗೆ ತಿಂದು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತೇನೋ...? ಊರೊಳಕ್ಕೆ ನಿನ್ನನ್ನ ಯಾರೋ ಬಾ ಅಂದಿದ್ದು.'

'ಅಣ್ಣಾ, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಾ ಹಸೀತಾ ಇತ್ತು. ಎಲ್ಲಾದರೂ ಏನಾದರೂ ಸಿಕ್ಕರೆ ಅಂತ ಬಂದೆ.'

'ನೀನು ಯಾವತ್ತು ತಾನೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದ ಅಂತೀಯೋ ? ಯಾವಾಗ ನೋಡಿದರೂ ಹಸಿವು-ಹಸಿವು ಅಂತ ಪರದಾಡ್ತ ಇರ್ತಿಯಾ.' ಅಂದಾಗ ಒಬ್ಬನೆಂದ -

'ಅಲ್ಲೋ... ಅವತ್ತು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಇತ್ತಲ್ಲ. ಅವತ್ತು ಊಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ನಮ್ಮ ತಾಯೀನೂ ಧಾರಾಳ. ಎಲೆತುಂಬ ಬಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಜನದತ್ತನ ಮನೆಗೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬದೂಟ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದ. ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ದೊಡ್ಡ ಗುಡ್ಡೆ ಅನ್ನ. ಚೊಂಬು ಪಾಯಸ. ಅದೇನು ಹೊಟ್ಟೆನೋ... ಅನ್ನಿಸ್ತು ಕಣೋ...' ಈ ಮಹಾನುಭಾವ ಬಕಾಸುರನ ವಂಶದವನೇ ಇರಬೇಕು....

- ಎಂದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಜೋರಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ ಗೌತಮನ ಕೂದಲೆಳೆಯುತ್ತ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಹರಿಯುತ್ತ ನಗತೊಡಗಿದರು. ಗೌತಮ ಏನೂ ಹೇಳಲಾರದೆ ಅಳುತ್ತ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತ.

'ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಬೇಕಾದರೆ ಅಕ್ಷಯ ಪಾತ್ರೇನೆ ಬೇಕು.' - ಎಂದಾಗ ಮತ್ತೊಬ್ಬನೆಂದ -

'ಲೋ... ಸಾಕು ನಿಲ್ಲಿಸೋ ಗೌತಮನ ಗುಣಗಾನ. ಅವನನ್ನು ಊರಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ದಬ್ಬೋದು ಬಿಟ್ಟು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೀರಾ. ಅವನ ಮೈ ವಾಸನೆಗೆ ಊರೇ ಕುಲಗೆಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೆ.'

'ಅಬ್ಬಬ್ಬ ಅದೇನು ಕೆಟ್ಟ ವಾಸನೆ. ಲೋ ಗೌತಮ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಾರಿನಾದು, ಸ್ನಾನ ಮಾಡ್ತೀಯೋ ಇಲ್ಲೋ ?'

'ಅಣ್ಣ ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡು ಸಾರಿ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗು ಹಾಕಿದರೂ ಮೈ ವಾಸನೆ. ನಾನೇನು ಮಾಡ್ಲಿಲ್ಲ.'

- ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೇಳಿದಾಗ, 'ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಕೊಡ್ತೀಯೇನೋ.' ಅಂತ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ರಪರಪ ಗುದ್ದತೊಡಗಿದರು. 'ಅಯ್ಯೋ.... ಅಮ್ಮ.... ದಮ್ಮಯ್ಯ ಅಂತೀನಿ. ನನ್ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಊರೊಳಕ್ಕೆ ಬರಲ್ಲ, ಅಂತ ಕೂಗಿ ಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದ. ಅಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಹುಡುಗರು ಕೇಕೆ ಹಾಕುತ್ತ ನಗತೊಡಗಿದರು.

'ಏ... ಹುಡುಗ್ರಾ, ಆ ಬಡಪಾಯೀನ ಯಾಕೋ ಗೋಳು ಹುಯ್ಯೋಳ್ಳೀರಾ' ಎಂದು ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿದಾಗಲೇ ಹುಡುಗರಿಗೆ ವಾಸ್ತವದತ್ತ ಗಮನ. ಗೌಡರನ್ನು ನೋಡಿದವರೆ ಹುಡುಗರಲ್ಲ ದಡದಡ ತಮ್ಮ ಮನೆಯತ್ತ ಹೊರಟರು.

'ಏ ಗೌತಮ, ಮೇಲೆ ಏಳೋ. ಅಲ್ಲೋ ಅವರು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ ಹೊಡೆಸೊಂಡು ಮೂಕನಂಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದೆಯಲ್ಲೋ. ಹಾವು ಕಚ್ಚ ದಿದ್ದರು ಬುಸ್ ಅಂತಾದ್ದು ಅನ್ನ ಬೇಕಪ್ಪ.'

- ಎಂದಾಗ ಕುಕ್ಕುರಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಮಂಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ತಲೆಯಾನಿಸಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಗೌತಮ ಮೆಲ್ಲನೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿದ.

ಕೆದರಿದ ತಲೆ. ಪಿಸುರುಗಟ್ಟಿದ ಕಣ್ಣು. ಮೂಗಿನಿಂದ ಧಾರೆಧಾರೆಯಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಸಿಂಬಳ. ಬಾಯಿ ತುಂಬ ಜೋಲ್ಲು. ಗೌತಮ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ. ಗೌಡರು ಗೌತಮನನ್ನೇ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ನೋಡಿದರು.

ಅಂದು ತಾನು ಕಂಡಿದ್ದ ಸುಂದರವಾದ ತೊಟ್ಟಲ ಕೂಸೆ ಇವನು ಎನಿಸಿತು. ಕರ್ಮ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದರೆ ಚಿನ್ನವು ಮಣ್ಣಾಗಿ ಬಿಡುವುದು, ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇವನ ಒಳ್ಳೆಯ ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣನ್ನು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, 'ನಡೆಯಪ್ಪ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅವನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು.

ಗೌತಮನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ಗೌಡರನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವರ ಮೊಮ್ಮಗ ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿದ -

'ಅಜ್ಜ... ಅವನ ಕೈ ಹಿಡಿದಿರೋದನ್ನ ಅಜ್ಜ ನೋಡಿದ್ರೆ, ಮತ್ತೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತೆ. ಅವನನ್ನ ಮುಟ್ಟಿಸ್ಕೊಬೇಡ.'

'ಹೋಗೋ... ಮೂರ್ಖ. ಮಲ ಮೂತ್ರ ತುಂಬಿರೋ ಈ ಶರೀರಾನೇ ಹೊಲಸು. ನವದ್ವಾರಗಳಲ್ಲೂ ಹೊಲಸು ಪದಾರ್ಥವೇ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಈ ದೇಹ ಹೊತ್ತಿರುವ ನಾವು ಪವಿತ್ರರೇನು ? ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ.'

'ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನ ದೇಹಾನೂ ಅಶುಚಿಯೇನು ಅಜ್ಜ ?'

- ಶುಭ್ರಶ್ಲೇತವಸ್ತ್ರಧಾರಿಯಾದ ಸುರೇಂದ್ರ, ಸಂಶಯಭರಿತನಾಗಿ ತಾತನನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಗೌಡರು ಹೇಳಿದರು -

'ಮಗು ಸುರೇಂದ್ರ, ಶುಭ್ರ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿದಾಕ್ಷಣ ಶರೀರ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲವು. ಕರುಣೆ, ಪ್ರೀತಿಗಳಿಂದ ಪರರನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಭಾವಶುದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆಯವು. ಶರೀರದ ಶುಚಿತ್ವಕ್ಕಿಂತ ಭಾವದ ಶುಚಿತ್ವ ದೊಡ್ಡದು ಗೊತ್ತಾ ?'

'ಅಂದ್ರೆ ನೀನು ಹೇಳೋದು. ಈ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿದು, ಅದು ಹೊಲಸುಮಯವಾದುದೆಂದೆ ?'

'ಕೌದಪ್ಪ. ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲದ, ಅಶುದ್ಧವಾದ ದೇಹದ ಬಗ್ಗೆ ಮಮಕಾರ ಪ್ರೀತಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲವು ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಕರ್ಮದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಶುಚಿಯಾದ ಶರೀರಧಾರಣೆ ಮಾಡಿದವರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಅಸಹ್ಯ ಪಡಬಾರದು. ಅವರನ್ನು ಮಾತಿನಿಂದಾಗಲಿ, ಕಾರ್ಯದಿಂದಾಗಲಿ ನೋಯಿಸ ಬಾರದು.'

'ಅಂದರೆ ಈ ಗೌತಮನನ್ನು ಬೈಯೋದು, ಹೊಡೆಯೋದು ತಪ್ಪು ಅಂತೀಯಾ.'

'ಖಂಡಿತವಾಗೂ. ಇಂಥವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅದನ್ನೆ ಎಂಟು ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಿಚಿಕ್ಷಿತ್ವ ಅಂಗವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಕಣೋ...'

'ಅಯ್ಯೋ... ಅಜ್ಜ ಇವು ಯಾವುವೂ ನನಗೆ ಅರ್ಥ ಆಗಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗೌತಮನಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಅಸಹ್ಯವಾದ ಶರೀರ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಕಾರಣ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಕರ್ಮ ಅಂತೀಯಾ. ಅಂಥವರನ್ನು ನೋಡಿ ಅಸಹ್ಯಪಡದೆ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಲ್ಲ ಅಜ್ಜ.'

'ಅದೆಷ್ಟು ಬೇಗ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆಯೋ ಸುರೇಂದ್ರ.'

'ಅಜ್ಜ... ಈ ಗೌತಮ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಹೀಗೆ ಇದ್ದನಾ ?'

'ಇಲ್ಲವು. ಅವನ ನಾಮಕರಣದ ದಿನ ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿದೆ. ಕರಿ ಮರದ ತೊಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಬೆಳದಿಂಗಳ ಮೈ ಬಣ್ಣದ ಕೂಸು ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗಲವಾದ ದುಂಡು ಕಂಗಳು, ನೀಳವಾದ ಮೂಗು, ಹವಳದ ಬಣ್ಣದ ತುಟಿ ಅಬ್ಬಬ್ಬ ಅದೇನು ಲಕ್ಷಣವಾಗಿತ್ತು ಮಗು.'

'ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದ ಗೌತಮ ಹೀಗೆಕೆ ಆಗಿಹೋದ ?'

'ಕರ್ಮ ಕಣಪುಕರ್ಮ. ಅವನ ಮನೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಗಿಂತ ವಿಶಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ತಂದೆ ಮುತ್ತು ರತ್ನದ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಇವನೋ ಅವರಿಗೆ ಅಪರೂಪದ ಮಗು. ನಡೆದ್ರೆ ಸವೆಯುತ್ತ ಅಂತ ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾಕಿದು, ಗೌತಮನಿಗೆ ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷ ಇರಬೇಕು. ಆಗ ಅವರ ತಂದೆಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ದಲ್ಲಿ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಆಸ್ತಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರು. ಆ ದುಃಖ ತಡೆಯಲಾರದೆ ಗೌತಮನ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಇಬ್ಬರೂ ಸತ್ತು ಹೋದರು. ಆಮೇಲೆ ಗೌತಮನಿಗೆ ಬೀದೀನ ಮನೆಯಾಗಿ ಬಿಡು. ಅವರಿವರ ಮನೆ ಎಂಜಲೇ ಊಟವಾಗಿ ಬಿಡು.'

'ಗೌತಮನಿಗೆ ಯಾರೂ ಸಂಬಂಧಿಕರು ಇರಲಿಲ್ಲವೇನಜ್ಜ ?'

'ಇರದೆ ಏನು ? ತಲೆಕೂದಲು ಇದ್ದಷ್ಟು ಬಳಗ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಾ ಹತ್ತಿರ ಬರೋದು ಹಣವಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರನಪ್ಪ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಕರ್ಮ. ಅದೆಲ್ಲ ಇರಲಿ ಏನಾದು, ತಿಂಡಿ ಇದ್ದರೆ ತಂದುಕೊಡು.'

'ಸರಿಯಜ್ಜ' - ಎನ್ನುತ್ತಾ ಒಳಗೆ ಹೋದ. ಒಂದೆರಡು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೆ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು, 'ನೋಡಜ್ಜ ಅಜ್ಜ ತಿಂಡಿ ಇಲ್ಲ ಅಂತ ಇದ್ದಾರೆ, -ಎಂದಾಗ ಗೌಡರು ಮಡದಿಗೆ 'ಏನಾದರೂ ತಿಂಡಿ ಇದ್ದರೆ ಕೊಡೆ. ಮಗು ಹಸ್ಯೊಂಡಿದೆ.' ಎಂದರು.

'ಅವನಿಗೆ ಯಾವತ್ತು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದ ಹೇಳಿ. ಏನು ದರಿದ್ರದ ಹಸಿವೊ. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನುಂಗಿ ನೀರು ಕುಡಿದಿದ್ದಾಯಿತು.'

ಎಂದು ಬೈದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನೇ ಗೌತಮ ಪಿಳಿಪಿಳಿ ನೋಡಿದ. ಕಣ್ಣುಂಟು ತುಂಬಿದ ನೀರನ್ನು ಅಂಗಿಯ ತುದಿಯಿಂದ ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ. ಗೌಡರ ಮಡದಿ ತಂದಿತ್ತ ನಾಲ್ಕುರೊಟ್ಟಿ ಕಾಯಿಚಟ್ಟಿಯ ಉಂಡೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಮುಖ ಅರಳಿತು. ನಾಲ್ಕಾರು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಗಬಗಬ ತಿಂದು ಅಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಕೈ ಬಾಯಿ ಒರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಡಲು ನಿಂತುಕೊಂಡ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಊರಿನ ತಳವಾರ ಸರಸರ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ.

'ಲೋ... ನಿಂಗ ಅದ್ಯಾಕೆ ಓಡೋಡಿ ಬಂದೋ ? ಊರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಗಲಾಟೆನೇನೋ?'

'ಗಲಾಟೆ ಗದ್ದಲ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ. ಮುನಿಗಳು ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ ಅಂತ ಹೇಳಾಣ ಅಂತ ಬಂದೆ.'

'ಹೌದಾ ! ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಏರ್ಪಾಟಾಗಿದೆಯಾ ?'

'ಊಂ ಸ್ವಾಮಿ, ಫಲ-ಫುಂಜ ಹಿಡಿದು ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಆಹಾರಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಸಜ್ಜಾಗಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ.'

'ಸರಿಯಪ್ಪ. ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಆಹಾರ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಆದ ಮೇಲೆ ಅವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬರ್ತೀನಿ.'

-ಎನ್ನುತ್ತಾ ಒಳ ಹೋಗಲು ಎದ್ದು ನಿಂತರು. ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದುಡಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಗೌತಮನನ್ನು ನೋಡಿದ ತಳವಾರನ ಸಿಟ್ಟು ನೆತ್ತಿಗೇರಿತು.

'ಲೋ.... ನತದೃಷ್ಟ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಇರು. ನಿನ್ನ ದೆಸೆಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಆಹಾರ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಆದರೆ ಕಷ್ಟ.'

- ಎಂದಾಗ ಗೌತಮ ಹೆದರುತ್ತ ಮತ್ತೂ ಮುದುಡಿ ನಿಂತ. ಮುನಿಗಳು ಪಿಂಞ ಕಮಂಡಲು ಹಿಡಿದು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಜನ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮುನಿಗಳ ಶಾಂತ, ನಿರ್ವಿಕಾರ, ನಿರ್ಲಿಪ್ತ ಭಾವವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ಗೌತಮನಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಭಾವನೆಗಳು ಮೇಲೇಳತೊಡಗಿದವು. ಅವನಿಗರಿವಿಲ್ಲದೆ ಅವರ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟ.

ಶುದ್ಧ ಮಡಿಯುಟ್ಟ ಜನ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಫಲ, ಫುಂಜಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಮುನಿಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮುನಿಗಳು ಯಾರ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೋ ಎಂಬ ಕಾತುರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ. ಮಾವಿನಹಣ್ಣನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕುರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಮುನಿಗಳು ಆ ಹಣ್ಣು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತರು.

ಶ್ರಾವಕರು ನವಧಾ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಒಳಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಗೌತಮನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ ಅವರಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ನಿಂತ. ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಆಹಾರದಾನ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ನೀಡಿದ ಬೊಗಸೆ ಕೈಗಳಿಗೆ ಶ್ರಾವಕರು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೋಳಿಗೆ..... ಪಾಯಸ..... ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಅದನ್ನೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಮುನಿಗಳ ಆಹಾರ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲ ಉಣಬಡಿಸಿದರು. ಗೌತಮನನ್ನು ಮನೆಯಿಂದಾಚೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಊಟ ಹಾಕಿದರು. ಎಲೆ ತುಂಬಾ ಬಡಿಸಿದ ಹೋಳಿಗೆ, ಪಾಯಸ ಚಿತ್ರಾನ್ನಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಗೌತಮನ ಮುಖ ಅರಳಿತು. ಗಬಗಬ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತಿಂದ. ಅವನು ಸಾಕು ಎನ್ನಿಸುವಷ್ಟು ಉಣಬಡಿಸಿದಾಗ ಗೌತಮನಿಗೆ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದ ಸಂತೃಪ್ತಿಯಾಯಿತು. ಯಾವಾಗಲೂ ಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಹೊಟ್ಟೆ ಅಂದು ಶಾಂತವಾದಂತೆನಿಸಿತು. ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಪೆದ್ದಕಳೆ ಮಾಯವಾಗಿ ತುಸುನಗು, ಸಮಾಧಾನಗಳು ಮೊಗದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು. ಊಟ ಮುಗಿಸಿ ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪ್ರವಚನ ಕೇಳಲು ಕುಳಿತ.

ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಜೀವಿ ತನ್ನ ಕರ್ಮಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಭವಗಳನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತಾ ಪರಿಭ್ರಮಣೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವನ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕಾಗಲಿ ಅಧಃ ಪತನಕ್ಕಾಗಲಿ ಅವನೇ ಕಾರಣನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಬದುಕಿನ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳಿಗಲ್ಲ ಸಂಚಿತವಾದ ಕರ್ಮವೇ ಕಾರಣ. ತನ್ನ ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಯವಾದ ಸಂಸಾರ ಸುಖವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಮೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗದತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಮಲಮೂತ್ರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಶರೀರವನ್ನು ಆಭರಣ, ಗಂಧ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸಿದರೆ ಅದು ಶುಭವಾಗುವುದೆ ? ಈ ಶರೀರ ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ. ನೀರ ಮೇಲಣ ಗುಳ್ಳೆಯಂತೆ ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಗಳು, ಬದುಕಿನ ಸಂತೋಷಗಳು ಮೂಡಿ ಮರೆಯಾಗುವುದು. ಕ್ಷಣಿಕ ಸುಖದ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ಮರೆತು ಸ್ಮರವಾದ, ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸುಖದತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಿದರೆ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರ ಸಾಧಿತವಾಗುವುದು.

- ಎಂದು ಏನೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನಿಸಿತು ಗೌತಮನಿಗೆ. ತನ್ನ ವಿಕೃತ ದೇಹಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಕರ್ಮವೇ ಕಾರಣ ಎನಿಸತೊಡಗಿದರೂ ಅವನ ಚಿಂತನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಹಾರದ ಕಡೆಯೇ ಇತ್ತು. 'ಮುನಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದರೆ ನಿತ್ಯ ಇದೇ ರೀತಿ ಊಟ ಮಾಡಬಹುದು' ಹಸಿವಿನ ಬವಣೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಪಾರಾಗಬಹುದು ಎನಿಸಿತು. ಯಾರೂ ಊಟ ನೀಡಲು ಬೈಯುವುದಿಲ್ಲ. ಭಯದಿಂದ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೋಳಿಗೆ, ಪಾಯಸವನ್ನು ಉಣಬಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ದಿನವೂ ಹಬ್ಬದೂಟ.' ಎಂಬ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲೇ ಗೌತಮ ಮುಳುಗಿದ.

ಪ್ರವಚನ ಮುಗಿಸಿ ಮುನಿಗಳು ಕಾಡಿನತ್ತ ಹೊರಟಾಗ ಗೌತಮನೂ ಅವರ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟ. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದುಬಿಡುವುದು ಎಂದು ಅವನಿಗೆ

ಅರಿವಿಲ್ಲದೆಯೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ನಿರ್ಧರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಮುನಿಗಳಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಡುತ್ತ ಕಾಡಿಗೆ ಬಂದ.

ಮುನಿಗಳು ಏನೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ ಗೌತಮ ಅವರ ಪಾದದಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ. ಇವನು ಆಸನ್ನಭವ್ಯನೆಂದು ಅವಧಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅರಿತ ಮುನಿಗಳು ಹೇಳಿದರು -

'ಗೌತಮ, ಇಂದಿನ ನಿನ್ನ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣ ನಿನ್ನ ಕರ್ಮ' ಮುನಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಗೌತಮ ಅವರನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೇಳಿದ -

'ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಪಾಪ ಮಾಡಿರುವೆನೇ ?'

'ಹೌದಪ್ಪ. ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೋ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಪಾಪದ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೀಯಾ ಅದರ ಫಲವೇ ಈ ನೋವು. ಗೌತಮ ಈ ಸಂಸಾರವೇ ವಿಚಿತ್ರ. ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಭಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕಾಯಿತು. ತುತ್ತು ತುತ್ತಿಗೂ ಪರದಾಡಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ನೀಗದ ಹಸಿವು, ಭಯಂಕರವಾದ ದುರ್ಗಂಧ. ಇವೆಲ್ಲ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಪಾಪದ ಫಲ.'

'ಅಂದರೆ ಈ ಹಸಿವು, ದುರ್ವಾಸನೆ ಎಲ್ಲ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಪಾಪದ ಫಲವೆಂದೆ ತಾವು ಹೇಳುವುದು.'

'ಹೌದಪ್ಪ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಈ ದುರ್ಗಂಧ ದೇಹಕ್ಕಾಗಿ ದುಃಖಪಡಬೇಡ ಮಗು. ಎಲ್ಲರ ಶರೀರವೂ ಮಲ ಮೂತ್ರ, ರಕ್ತ ಮಾಂಸ ಮುಂತಾದ ಅಶುಚಿ ವಸ್ತುಗಳ ಗೂಡೆ. ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಸುಂದರವಾದ ಚರ್ಮದ ಹೊದಿಕೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಯಾವುದೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲಪ್ಪ. ಗೌತಮ, ಅಶುಚಿಯಾದ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಏನು ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಅಂದವಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಮಗು, ಪರಾಧೀನವಾದ ಶರೀರದ ಚಿಂತನೆ ಬಿಟ್ಟು ಶಾಶ್ವತವಾದ ಮುಕ್ತಿ ಸುಖದ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸು.'

'ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಶರೀರದ ದುರ್ಗಂಧ ಹೋಗುವುದೇ ?'

'ಗೌತಮ, ಕರ್ಮ ಬಂಧದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದ ಹಾಗೆ ಶಾರೀರಿಕ ರೋಗಗಳೂ ಗುಣಮುಖವಾಗುವುದಪ್ಪ.'

'ಹಾಗಾದರೆ. ನನಗೆ ದೀಕ್ಷೆ ಕೊಡಿ ಸ್ವಾಮಿ. ಸದಾ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಜ್ಞಾನದ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.'

- ಎನ್ನುತ್ತಾ ಗೌತಮ ದೀಕ್ಷಾಗ್ರಹಣ ಮಾಡಲು ಮುನಿಗಳ ಮುಂದೆ ನಿಂತ.

ಬದುಕಿನ ನೋವು, ಅಪಮಾನ ಅಸಹಾಯಕತೆಗಳಿಗೊಂದು ಮುಕ್ತಿ ಸಿಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಗೌತಮನಲ್ಲಿ ಮೊಳತಾಗ ಮನಸ್ಸು ಹರ್ಷದ ಕಡಲಾಯಿತು. ಅಶುಚಿಯಾದ ದೇಹ ಅಸ್ಥಿರ ಅಶಾಶ್ವತ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನೋವು ಪಡುವ ಬದಲು ಮುಂದಿನ ಬದುಕಿನ ವಿಳಿಯನ್ನು ತಾನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿತು ಮನಸ್ಸು. ಮುನಿಗಳು ಬೋಧಿಸಿದ ದ್ವಾದಶಾನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಗಳು ಗೌತಮನಲ್ಲಿ ಮಂಥನಗೊಂಡಾಗ, ಈ ಜಗತ್ತು, ಈ ಶರೀರ, ಮನೆ ಎಲ್ಲಾ ಅಶಾಶ್ವತವೆನಿಸತೊಡಗಿತು. ರೋಗವೆಂಬ ಇಲಿಯಿಂದ ಬಾಧಿಸಲ್ಪಡುವ ಈ ಶರೀರದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ಸ್ಫುಟವಾದಾಗ ಗೌತಮನ ಮನದಲ್ಲಿ ಹೇಯವಾದ ಈ ಸಂಸಾರದ ಬಗ್ಗೆ ವೈರಾಗ್ಯ ಮೂಡತೊಡಗಿತು.

ಅಂಜಲಿಬದ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಗೌತಮನನ್ನೇ ನೋಡಿದರು. ಪಿಸುರು ಗಟ್ಟಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯದ ಜ್ವಾಲೆ ಉರಿಯತೊಡಗಿತು. ದೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಲು ಮನಸ್ಸು ಹದವಾಗಿದೆ ಎಂದರಿತ ಮುನಿಗಳು ಗೌತಮನಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆ ಕೊಡಲು ಅನುವಾದರು. ತಪಸ್ಸು, ಧ್ಯಾನಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಬದುಕಾದರೂ ಸುಖಮಯವಾಗಲಿ ಎಂಬ ಆಶಾಭಾವನೆಯಿಂದ ಗೌತಮ ಮುನಿಗಳ ಮುಂದೆ ದೀಕ್ಷಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಕೈಯೊಡ್ಡಿ ನಿಂತ.

[ಆಧಾರ: ಮಹಾವುರಾಣ ಪರ್ವ ೨೦]

೮. ನಿತ್ಯ-ಅನಿತ್ಯ-ಸುಖ

ಗುಣಪಾಲ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಮಾಡುವ ಪರಿಪಾಠ ಮತ್ತು ಹೀಗೊಂದು ದಿನ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥದ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಾದ ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿರುವುದು ಎಂದು ಓದಿದಾಗ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. 'ಅರ್ಥ ಹಾಗೂ ಕಾಮಗಳು ಲೌಕಿಕ ಸುಖದ ಸಾಧನಗಳು. ಜೀವಿಯ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಆಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವಂಥದು. ಅವು ಹೇಗೆ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಮೋಕ್ಷ ಸಾಧನೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವುದು...' ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಮಹಾರಾಜನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತುಂಬಿತು. ಎಷ್ಟು ಯೋಚಿಸಿದರೂ ಗುಣಪಾಲ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಅದು ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಕಗ್ಗಂಟಾಗೇ ಉಳಿಯಿತು. 'ಯಾರಾದರೂ ಧರ್ಮಜ್ಞರನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯುವುದು ಉಚಿತವಾದೀತು' - ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ್ದು ಕುಬೇರದತ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯ ಚಿತ್ರಣ. ಕೂಡಲೇ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವವನನ್ನು ಕರೆದು, 'ಈಗಲೇ ಹೋಗಿ ಕುಬೇರದತ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ' - ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ನಾಲ್ಕಾರು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವವನು ಒಳಗೆ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದ -

'ಮಹಾಪ್ರಭು, ಕುಬೇರದತ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಮಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.'

'ಹೌದೆ! ಬೇಗ ಒಳಗೆ ಕಳುಹಿಸು. ಅವರಿಗಾಗಿಯೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.'

'ಅಪ್ಪಣೆ ಸ್ವಾಮಿ' - ಎಂದು ಪಹರೆದಾರ ಹೋದ ಒಂದೆರಡು ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲೇ ಕುಬೇರದತ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳು ಒಳಗೆ ಬಂದು ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, 'ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯವರು ಕರೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರಿಂದ ತಿಳಿಯಿತು.' ಎಂದಾಗ ಗುಣಪಾಲರಾಜನು ನಗುತ್ತ ಹೇಳಿದ -

'ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳೇ ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ. ವ್ಯಾಪಾರದ ನಿಮಿತ್ತ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಎಂಬ ಸಂದೇಹ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಸದ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿದಿರಲ್ಲ.'

'ನಾನೂ ಅರಮನೆಯ ಕಡೆಯೇ ಹೊರಟಿದ್ದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕರೆ ಬಂತು, ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ.'

'ಓ... ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದಿರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.'

'ಹೌದು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ.'

'ಹಾಗಾದರೆ ತಂದೆ - ಮಗಳ ಭೇಟಿ ನನ್ನಿಂದ ತಡವಾಯಿತು. ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಮಾಡುವಾಗ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಸಂದೇಹ ಮೂಡಿತು. ಅದರ ಪರಿಹಾರ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಆದೀತು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದೆ.'

'ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಶಾಸ್ತ್ರಪಾರಂಗತನಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಂದೇಹ ಪರಿಹರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ದಯಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಸಂಶಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು.'

'ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳೇ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಮಾಡುವಾಗ ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ ಹಾಗೂ ಮೋಕ್ಷಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವೆಂದು ಆಗಮ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳೇ, ಕಾಮ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥ ಇವೆರಡೂ ಲೌಕಿಕ ಸುಖದ ಸಾಧನಗಳು. ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಮೋಕ್ಷಗಳು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಸಾಧನಗಳು. ಇವೆಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗುವುದು ಎಂಬ ಸಂಶಯ ಕಾಡತೊಡಗಿತು. ನಿಮ್ಮಿಂದ ಆ ಸಮಸ್ಯೆ ನಿವಾರಣೆಯಾದೀತೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದೆ.'

'ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸುಖಿಗಳಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳ ಬಯಕೆ. ಅರ್ಥ ಹಾಗೂ ಕಾಮಗಳು ಲೌಕಿಕ ಸುಖ ಹಾಗೂ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಸಾಧನಗಳಾದರೂ ಅವು ವಿಪರೀತವಾದಾಗ ದುಃಖ ಹಾಗೂ ಅಶಾಂತಿ ತಲೆದೋರುವುದು ಸ್ವಾಮಿ.'

'ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳೇ ನೀವು ಹೇಳುವುದು ನಿಜ. ಅರ್ಥ ಹಾಗೂ ಕಾಮಗಳು ಅಂಕಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಂತೋಷ ಹಾಗೂ ಸುಖಕ್ಕೆ ಭಂಗ ಬರುವುದಂತು ನಿಜ.'

'ಮಹಾಪ್ರಭು, ಲೌಕಿಕ ಸುಖದ ಸಾಧನಗಳಾದ ಅರ್ಥ ಹಾಗೂ ಕಾಮಗಳು ಧರ್ಮದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿ ಇರುವುದು.'

'ಅರ್ಥ ಕಾಮಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮದ ಚೌಕಟ್ಟು! ನಿಮ್ಮ ಮಾತೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತ ಇಲ್ಲ. ಸರಿಯಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿ.'

'ಸ್ವಾಮೀ, ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ-ಕಾಮಗಳು ಮಹತ್ವ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಹಣಗಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅವನ ಬದುಕು ಸುಖಮಯವಾಗಿ ಸಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಮಸುಖವು ಅವನಿಗೆ ಅವಶ್ಯ.'

'ಅದು ನಿಜ. ಸಂಸಾರಿ ಸಂಸಾರದ ಸುಖವಿಲ್ಲದೆ ಜೀವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳೇ. ಮಡದಿ, ಮನೆ-ಮಕ್ಕಳು, ಸಿರಿ-ಸಂಪತ್ತುಗಳ ಆಸೆ ಅವನಿಗೆ ಸಹಜವಾದುದು. ಭೋಗೋಪಭೋಗಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಅವನಿರಲಾರ.''

'ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕಾಮಸೇವನೆ ಗೃಹಸ್ಥಜೀವನದ ನೆಮ್ಮದಿಯ ಬದುಕಿಗೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯ ಎಂದಂತಾಯಿತು. ಹಾಗೆಂದು ಮಿತಿ ಮೀರಬಾರದಲ್ಲವೆ ? ಅದು ಧರ್ಮವೆಂಬ ಸರಪಳಿಯಿಂದ ಬಂಧಿತವಾದರೆ ಅವನ ಬದುಕು ಸುಭದ್ರ. ಇತರರಿಗೂ ಬಾಧೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಪ್ರಭು.'

'ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳೇ ಅರ್ಥಗಳಿಕೆಯಾಗಲಿ, ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಲಿ ಪರರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಆಗುವುದೆ ?'

'ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಗೃಹಕಾರ್ಯಗಳು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ಸಾಗಬೇಕಾದರೆ ಹಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಹಣ ಮಾತ್ರ ಧರ್ಮಯುತವಾಗಿರಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಕಳ್ಳತನ, ಮೋಸ, ವಂಚನೆಗಳಿಂದ ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡದೆ ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಧರ್ಮಬಾಹಿರವಾದ ಸಂಪಾದನೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಲಾಲಸೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವುದು ಪ್ರಭು. ಯಾವಾಗ ದುರಾಸೆ ಹುಟ್ಟುವುದೋ... ಅದರೊಂದಿಗೆ ಕೊಂಡಿಗಳಾಗಿ ಕ್ರೌರ್ಯ, ಹಿಂಸೆ, ಮೋಸ, ವಂಚನೆಗಳು ಬೆಸೆಯುತ್ತ ಪರರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವ ರಾಕ್ಷಸನಾಗಿ ಬಿಡುವನು. ಬೇರೆಯವರ ನೋವು, ಕಷ್ಟಗಳ ಪರಿವೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಡುವರು. ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಮನೆಗಳು ಕೂಡ. ಗೃಹಸ್ಥನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಲಾರ. ಹಾಗೆಂದು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಲು ಬಾರದಲ್ಲವೆ ? ಅವನಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ಕಾಮಸುಖ ತನಗೆ ಮೀಸಲಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡರೆ ಸೌಕಾರ್ಯ ಸಂಸಾರ ಮೂಡುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸಗಳು ಅಂಕುರಗೊಂಡು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ-ಶಿಸ್ತು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುದು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಗೃಹಸ್ಥ ತನ್ನ ಕಾಮನೆಗಳ ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ನ್ಯಾಯಬಾಹಿರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದರೆ ಸದಾ ಕದನ, ಅಶಾಂತಿ ಉದ್ಭವಗೊಳ್ಳುವುದು. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಕಾಮನೆಗಳ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಯ ಮಾಡಲು ಹಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು. ಹೀಗೆ ಹಾದರ-ವ್ಯಭಿಚಾರ

ಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಗಟ್ಟು ಎದುರಿಸಿದಾಗ ಅವನು ಹಣವನ್ನು ನ್ಯಾಯ ಬಾಹಿರವಾಗಿ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಲು ಯೋಚಿಸುವನು. ಹಾಗೂ ಆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತ ಹೋಗುವನು. ಇದರಿಂದ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ, ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಎಂಥ ತೊಂದರೆ ಆಗುವುದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಪ್ರಭು.'

'ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳೇ ನೀವು ಹೇಳುವುದು ನಿಜ. ಮಿತಿಮೀರಿದ ಆಸೆ, ಕಾಮ ಪಿಪಾಸೆಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ರಾಕ್ಷಸನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಡುವುದು. ಇಂಥವರು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಪಿಡುಗಾಗಿ ಬಿಡುವರಲ್ಲವೆ ?'

'ತಾವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜ ಸ್ವಾಮಿ. ಅದಕ್ಕೇ ಹೇಳುವುದು, ಅರ್ಥಗಳಿಕೆಗಾಗಲಿ, ಕಾಮನೆಗಳ ಪೂರೈಕೆಗಾಗಲಿ ಧರ್ಮದ ಚೌಕಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಧರ್ಮದ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ, ಕಾಮಗಳಿದ್ದರೆ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಸಮಾಜ ಬೆಳೆಯುವುದು. ಅದು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ.'

'ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳೇ ಕಗ್ಗಂಟನ್ನು ಅದೆಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಹೇಳಿದಿರಿ. ತಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹೇಗೆ ಪೂರಕವೆಂದು ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಇನ್ನು ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಹಾಗೆ ಉಳಿಯಿತಲ್ಲ ?'

'ಯಾವುದು ಪ್ರಭು ?'

'ಅರ್ಥ-ಕಾಮಗಳು ಧರ್ಮದ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಸುಖ, ಶಾಂತಿ, ಶಿಸ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿ. ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ಹೊರತಾದ ಮೋಕ್ಷ ಸುಖ ಈ ಮೂರು ಸುಖಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವುದೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.'

'ಮಹಾಪ್ರಭು, ತಮಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಕಾರ್ಮಾರ್ಥಗಳು ಧರ್ಮದ ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಶಾರೀರಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ರೋಗಗಳು ಉಪಶಾಂತಿಗೊಂಡು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಂತೃಪ್ತಿ, ಸಮಾಧಾನ, ಸಂತಸಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುವು. ಆದರೆ ಆ ಸುಖಗಳೇ ಶಾಶ್ವತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಾರದು. ಅವು ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನಂತೆ ಸುಂದರ ಹಾಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಬೇಗ ಮರೆಯಾಗುವುದೆಂಬ ಚಿಂತನೆ ಮೂಡಿದಾಗ ಸಂಸಾರದ ಅನಿತ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುವಂತಾಗುವುದು ಪ್ರಭು.'

'ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳೇ ನೀವು ಹೇಳುವುದು ನಿಜ. ಹಲವಾರು ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಜಯಿಸಿ ಕಟ್ಟಿದ ಈ ರಾಜ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ. ಮಹಾರಾಣಿ ಮಕ್ಕಳು ಯಾರೂ ಶಾಶ್ವತರಲ್ಲ.'

'ಮಹಾಪ್ರಭು, ಆ ಚಿಂತನೆ ಕ್ಷಣಿಕವಾಗಬಾರದು. ಧರ್ಮದ ಚಿಂತನೆ ನೆಲಗಟ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾದಷ್ಟು ಸಾಂಸಾರಿಕ ಸುಖದ ಬಗ್ಗೆ ವಿರಕ್ತಿಯ ಅಂಕುರ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗುವುದು ಸ್ವಾಮಿ. ಪರಾಧೀನವಾದ ತಾರೀರಿಕ ಸುಖ ಹೇಯವೆನಿಸಿ ಉಪಾದೇಯವಾದ ಮುಕ್ತಿ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು.'

'ಅಂದರೆ ಐಹಿಕ ಸುಖದಿಂದ ವೈರಾಗ್ಯ ತಳೆದು ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವಾದ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡಬೇಕೆಂದು.'

'ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸರಿಯಾದುದು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ. ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮಗಳು ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನದ ಸುಖದ ಸಾಧನಗಳಾದರೂ ಅಂತಿಮ ಸುಖವಲ್ಲ. ಮೋಕ್ಷವೇ ಅಂತಿಮ ಸುಖ. ಇದರಿಂದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಾಗಲಿ, ಸಂಸಾರಿಗಾಗಲಿ ಧರ್ಮವೇ ಸುಖದ ಸಾಧನವೆಂದು ವಿಶದವಾಗುತ್ತದಲ್ಲವೆ ?'

'ನಿಜ. ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳೇ, ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಾದ ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಿಂದ ಅರ್ಥ ವಾಯಿತು. ಗುಂಗಿಯಂತೆ ಕೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಗೆಹರಿಸಿ ನಿರಾಳವಾಗಿ ಉಸಿರಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದಿರಿ. ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದ ನಿಮಗೇನು ಕೊಡಲಿ ? ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳೇ, ನಿಮಗೇನು ಬೇಕೋ ಕೇಳಿ. ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.'

'ಮಹಾಪ್ರಭು, ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಇಚ್ಛೆ ಪಡುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ನೀಡುವೀರಾ ?'

'ಕ್ಷಮಾಧಾರಿಗಳಾದ ನೀವು ಕೇಳುವುದು ಹೆಚ್ಚೋ ? ನಾನು ಕೊಡುವುದು ಹೆಚ್ಚೋ... ?'

'ಹಾಗಾದರೆ ಜನನ ಮರಣಗಳ ನಾಶಗಳೆರಡು ನನ್ನ ಇಷ್ಟವಾದ ವಸ್ತುಗಳು.'

ಶ್ರೇಷ್ಠಿ ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲೆ ಎಂಬ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಬೀಗುತ್ತಿದ್ದ ಗುಣಪಾಲ ಮಹಾರಾಜ ಕುಬೇರಪ್ರಿಯನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆ ಗೊಂಡ. 'ಜನನ ಮರಣಗಳೇ ಯಾರ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವಸ್ತುಗಳು. ಇನ್ನು ಅವುಗಳ ನಾಶಮಾಡುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ' ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ 'ಅದು ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.' - ಎಂದು ಕೈ ಚೆಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ.

'ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ಮೋಕ್ಷಸುಖವೊಂದೇ ಜನನ ಮರಣಗಳೆರಡನ್ನು ನಷ್ಟಗೊಳಿಸುವಂಥ ವಸ್ತು. ಆ ಸುಖವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬೇಕು.'

'ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಸಂಸಾರ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ಸತಿ-ಸುತರೆಲ್ಲ ಶಾಶ್ವತರಲ್ಲ. ಈ ಪರ್ಯಾಯದೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಹೊಸ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಮರೆಯಾಗಿ ಬಿಡುವುವು. ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಹೇಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಹುಟ್ಟಿದನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಯುವಾಗಲೂ ಅಷ್ಟೆ. ಸಂಬಂಧಿ ಕರು ಸ್ನೇಹಿತರು ಜೊತೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಭವಭವಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಜಿಸಿದ ಪಾಪ - ಪುಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವನೇ ಹೊಣೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಅವನೇ ಭೋಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಸಂಸಾರ ಭೋಗೋಪಭೋಗಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಆತ್ಮರಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಉಳಿದ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಬಯಕೆ.'

'ಅಂದರೆ. ದೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವ ಬಯಕೆ.'

'ಖಂಡಿತ ಸ್ವಾಮಿ. ಬಂಧವಾದ ಕರ್ಮರಾಶಿಯನ್ನು ತಪಸ್ಸು-ಧ್ಯಾನಗಳಿಂದ ನಿರ್ಜರೆಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಮೋಕ್ಷ ಸುಖದತ್ತ ಕ್ರಮಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಅಭಿಲಾಷೆ.'

'ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳೇ, ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಬದುಕಿನ ಕ್ಷಣಿಕತೆಯ ಅರಿವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಶರೀರವೆಂಬ ಗುಡಿಸಲು ರೋಗಗಳೆಂಬ ಇಲಿಯಿಂದ ಬಾಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಬದುಕಿನ ಪ್ರಾಣಧಾರಣೆಗೆ ಆಧಾರ ಸ್ತಂಭವಾದ ಆಯುಷ್ಯವೆಂಬ ಕಂಭ ಮೃತ್ಯುವೆಂಬ ಕ್ರೂರವಾದ ಆನೆಯಿಂದ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಬೀಳಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಆಚಾರ್ಯರ ಮಾತು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಮನನ ಮಾಡಿಯೂ ಇನ್ನು ಈ ಸಂಸಾರ ಸುಖದಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೆ ನನ್ನಂಥ ಮೂಢರು ಇನ್ನಿಲ್ಲ.'

'ಅಂದರೆ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೂ ದೀಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳಾಗುವ ಇಂಗಿತವೆ ?'

'ಖಂಡಿತ. ನಿಮ್ಮಂಥ, ಧರ್ಮಜ್ಞರ ಸತ್ಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಆತ್ಮಾನುಭೂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡವೆ ?'

'ಹಾಗಾದರೆ ಸತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತಡ ಸಲ್ಲದು. ದೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೊರಡೋಣವೆ ?'

'ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳೇ ಮನಸ್ಸೇನೋ ವಿರಾಗದ ಗೂಡಾಗಿದೆ, ನಿಜ. ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವರು. ಬೃಹತ್ ರಾಜ್ಯದ ಭಾರವನ್ನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ

ಹೊರಿಸಲಿ? ಅವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ತಪೋವನದತ್ತ ತೆರಳೋಣ.'

- ಎಂದಾಗ ಮಹಾರಾಜನಿನ್ನೂ ಲೌಕಿಕ ಆಸೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರ ಮಮಕಾರದ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದಾನೆ. ಕಷ್ಟಾಯಗಳು ಅವನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದ್ದರೂ ಅವು ತೀವ್ರವಾಗಿಲ್ಲ. ಮಂದವಾಗಿದೆ. ಈ ಭವ್ಯಾತ್ಮನನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿರುವ ರಾಗ-ಮೋಹಗಳು ನಾಶವಾಗಿ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವವು ಪ್ರಕಟವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು...' ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ ಕುಬೇರದತ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠಿ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದ -

'ಪ್ರಭು, ನಾಲ್ಕುಗೋಡೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಕುಳಿತು ಸಾಕಾದಂತಾಗಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿದರೆ ಮಾನಸಿಕ ಆಯಾಸ ಪರಿಹಾರ ಆದೀ ತಲ್ಲವೆ?'

'ನೀವು ಹೇಳುವುದು ನಿಜ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಮನದ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಪಾತಾಳಗರಡಿಯಂತೆ ಆಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ತುಂಬಾ ದಣವೆನಿಸುತ್ತದೆ.'

- ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೇಲೆದ್ದ.

ಮಹಾರಾಜ ಹಾಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠಿ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ, ಮರದ ಪೊಟರೆಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಯ ಗೂಡೊಂದು ಕಂಡಿತು. ಗೂಡಲ್ಲಿದ್ದ ಮೊಟ್ಟೆಗಳು ಒಡೆದುಕೊಂಡು ಮರಿಗಳಾಗಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಾ ಹೊರಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

'ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳೇ... ನೋಡಿ, ನೋಡಿ ಪುಟ್ಟಪುಟ್ಟ ಎಳೆಮರಿಗಳು ಅದೆಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಿವೆ.'

- ಎಂದು ರಾಜ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದಾಗ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯೂ ಆತ್ಮನೋಡಿ ಹೇಳಿದ.

'ಕೋಗಿಲೆಯ ಮರಿಗಳು ಈಗಿನ್ನೂ ಹೊರಜಗತ್ತು ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಆಗಲೇ ಅದೆಷ್ಟು ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯದಿಂದ ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಿವೆ.'

ಕೋಗಿಲೆಯ ಪುಟ್ಟ ಮರಿಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಾ ವೈಯಾರದಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನೋಣಗಳನ್ನು ಎಗರಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾ, ಸಿಕ್ಕ ನೋಣಗಳನ್ನು ಮೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಓಡಾಡತೊಡಗಿದ್ದವು.

'ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳೇ ಈ ಮರಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲೇ ಅದೆಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಹಾರಾಡುವ ನೋಣಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಪರಿ ನೋಡಿ.'

- ಆಶ್ಚರ್ಯ ಚಕಿತನಾಗಿ ಹೇಳಿದಾಗ, ಶ್ರೇಷ್ಠಿ ಹೇಳಿದ -

'ಪ್ರಭು, ಇಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚರಿಪಡುವಂತಹದು ಏನಿದೆ? ಆ ಮರಿಗಳಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಹಸಿವು ಸ್ವಯಂ ಆಹಾರ ಹುಡುಕುವ ಹಾದಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿತು. ಸ್ವಾಮಿ ಬದುಕುವ ಮಾರ್ಗ ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಬೇಡ. ಅನಿವಾರ್ಯತೆ, ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳೇ ಗುರುಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತವೆ.'

'ನೀವು ಹೇಳುವುದು ನಿಜ. ತನ್ನದೆನ್ನುವ ಮಮಕಾರದಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಆತಿಯಾದ ಪ್ರೀತಿಯೆನಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಾನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಯಾಗುವುದು ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಭ್ರಮೆ ಅಷ್ಟೆ. ನೀವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಅವಶ್ಯಕತೆ - ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಅವರಿಗೆ ಬದುಕುವುದನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತವೆ. ನನಗೆ ಈ ಪರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಚಿಂತೆ ಬೇಡ. ನನ್ನ ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣದತ್ತ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.'

ಮಹಾಪ್ರಭು, ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ಸಂಪತ್ತು, ಸತಿಸುತರನ್ನೆಲ್ಲ ತ್ಯಜಿಸಿ ಜನನ ಮರಣಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ರತ್ನತ್ರಯಗಳ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕೋಣವೆ...?'

'ಖಂಡಿತ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳೇ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾವು ಪ್ರಭುಗಳೂ ಅಲ್ಲ, ನೀವು ಪ್ರಜೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಮೋಕ್ಷಸುಖದ ಅಭಿಲಾಷೆಗಾಗಿ ಕ್ರಮಿಸುವ ಸಾಧಕರು.'

'ಹಾಗಾದರೆ ತಡವೇಕೆ ಸ್ವಾಮಿ ಹೊರಡೋಣವೆ...'

- ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕುಬೇರದತ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠಿ ದೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮುನಿಗಳು ಇರುವ ತಾಣದತ್ತ ಹೊರಟ. ವೈರಾಗ್ಯಭಾವವನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ತಳೆದ ಗುಣಪಾಲ ಮಹಾರಾಜನೂ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದ.

[ಆಧಾರ: ಮಹಾಪುರಾಣ ಪರ್ವ ೪೬]

